

KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır H.Əliyev

DİPLOMAT

www.Diplomata-kurdi.com

№ 2 (246) 6-12 yanvar, Çileyə paş, sal 2014 **Həftəlik İctimai-siyasi qəzet** Qiyməti: 40 qəpik
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin **Rojnama heftename civakî û siyasî** Hêjaye:

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman? Qədim Avropanın xaçpərəstləri, Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər, Qurtarmış İslamı çox ağır dardan! Yüz illər sındırmış göy məscidləri. Kürdün dərgahına daim baş əyər.
 Səh. 2 Səh. 8 Səh. 9
 Səh. 10 Səh. 13 Səh. 9 Səh. 15

İlham Əliyev Qəbələdə "Tufan" Dağ-Xizək Yay-Qış İstirahət Kompleksinin birinci mərhələsinin açılışında iştirak etmişdir

500 saliya dabeşkirina Kurdistanê bibe destpêka vegerîna axê

Li ser fermana serokwezîr komîteyek taybet diçe Seyîd Sadiq

Şanda BDPê û HDPê heftiya bê diçin İmraliyê

Demirtaş: Hizbullah adil yargılanmadı

Hikûmeta İraqê qebûl kir Helebçe bibe parêzgeh

В Амедіе открыт памятник жертвам трагедии в Робоски

Kürdistan'ın yönetimi Kürdistanlılara bırakılmalı

PKK: Mutlaka hesabı sorulacak

Global Post: Herêma Kurdistanê wekî dewletekî serbixwe ye

Косрат Расул: Халабджа перекраивает карту Курдистана

Türkiyede "Kürdüstan" kuruldu

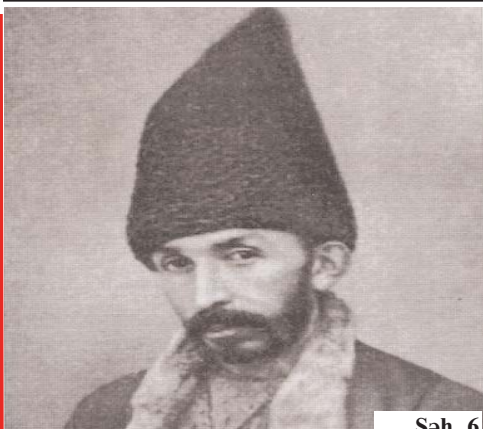
Kirmanckî Li Ber Deriyê UNESCOyê Ye

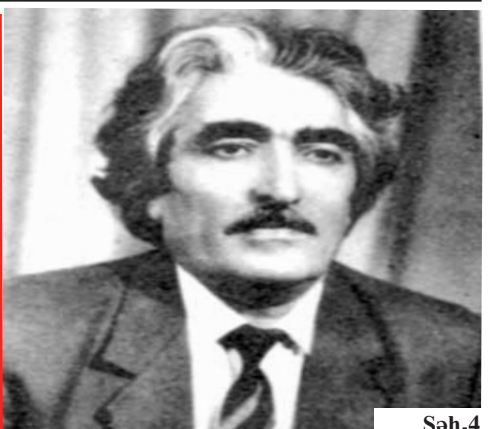
KÜRD ƏDİBLƏRİ HAQQINDA ARAŞDIRMALAR

Çemêsor

Mir Möhsün Nəvvab kimdir?

YENİLMƏYƏN BİR BAYRAĞA DÖNDÜNÜZ

İlham Əliyev Qəbələdə "Tufan" Dağ-Xizək Yay-Qış İstirahət Kompleksinin birinci mərhələsinin açılışında iştirak etmişdir

Qəbələdə "Tufan" Dağ-Xizək Yay-Qış İstirahət Kompleksinin birinci mərhələsinin açılışı olmuşdur. Prezident İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva mərasimdə iştirak etmişlər.

Son illər iqtisadi inkişaf tempərinə görə dünyada ön sırada olan Azərbaycanda qeyri-neft sektorunun inkişafına xüsusi diqqət göstərilir. İqtisadiyyatımızın neft amilindən asılılığının azaldılmasına xidmət edən qeyri-neft sektorunun inkişafı indi bir çox sahələrin tərəqqisi ilə müşayiət olunur. Prezident İlham Əliyev bir neçə mühüm sahə ilə yanaşı, Azərbaycanda turizmin inkişafını da qeyri-neft sektorunun əsas sahələrindən biri elan etmişdir və bu istiqamətdə atılan addımlar artıq öz bəhrəsini verir. Qəbələdəki "Tufan" Dağ-Xizək Yay-Qış İstirahət Kompleksi bu sırada mühüm yer tutur. Bu iri kompleksin inşası göstərir ki, Azərbaycanda turizmin inkişafına və bu sahədə infrastrukturun yaradılmasına xüsusi diqqət göstərilir. Paytaxt ilə yanaşı, indi bu prosese regionlar da cəlb olunmuşdur və bölgələrimizdə irimiyyətli turizm layihələri icra edilir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə genişmiqyaslı tədbirlərin həyata keçirilməsinin nəticəsidir ki, son bir neçə ildə dünyanın ən məşhur otel brendləri Azərbaycana gəlmiş, ölkədə çoxsaylı

beşulduzlu otellər istifadəyə verilmişdir. 2011-ci il Azərbaycanda "Turizm ili" elan edilmişdir. Son iki

ildə inşası sürətlə davam edən "Tufan" Dağ-Xizək Yay-Qış İstirahət Kompleksi də ölkəmizdə turizmin yeni istiqamətinin meydana çıxması baxımından xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Dövlətimizin başçısı respublikanın bütün regionlarına olduğu kimi, Qəbələyə etdiyi mütəmadi səfərlər zamanı kompleksə gələrək burada aparılan tikinti işlərinin gedışı ilə tanış olmuşdur.

Layihə çərçivəsində indiyədək "Tufan" Dağ-Xizək Yay-Qış İstirahət Kompleksində nəhəng infrastruktur yaradılmış, avtomobil yolunun çəkilməsi, torpaq sürüşmələrinin qarşısının alınması üçün mühafizə tədbirləri görülmüşdür. Ərazidə insanların rahat istirahəti üçün hər cür

şəraitə malik infrastrukturun, o cümlədən mehmanxana, ofislər, uşaqlar üçün istirahət guşəsi və

digər müvafiq obyektlərin yaradılması istiqamətində işlər davam etdirilir. Xizək kompleksinə yaxın ərazidə "Qolf resort" idman və istirahət mərkəzinin tikintisi də nəzərdə tutulmuşdur.

Prezident İlham Əliyev "Tufan" Dağ-Xizək Yay-Qış İstirahət Kompleksinin birinci mərhələsinin açılışını bildiren lenti kəsdi.

Qeyd edildi ki, kompleksin tikintisinin birinci mərhələsi çərçivəsində dörd kanat xətti tam inşa olunmuş, on xizək yolundan beşində inşaat işləri başa çatmışdır. Digər işlər isə mərhələli şəkildə həyata keçirilir. Bu qış mövsümündə kanat xətlərində gəzinti, xizəklə sürüşmək və işə obyektlərinin xidmətlərindən isti-

fadə etmək mümkün olacaqdır. Burada turistlərin istirahətinin təşkili üçün hər cür şəraiti olan restoranlar da yaradılmışdır. Ümumiyyətlə, bu nəhəng istirahət məkanı ilin bütün fəsilərində turistlərə kanat gəzintisinə, qış mövsümündə xizəklə sürüşməyə, xizəkçilik məktəbindən, otel və digər xidmətlərdən istifadə etməyə imkanlar verir.

Prezident İlham Əliyevə kompleksin yönləndirici planı və ikinci mərhələ çərçivəsində görülməli işlər barədə məlumat verildi.

Bildirildi ki, kompleksin əhəmiyyətini artıran mühüm amillərdən biri də burada turistlərin trassa sistemini özlərinə uyğun seçmək imkanlarının olmasıdır. Hər bir qonaq enmə zolağı, mailik və çətinlik dərəcəsinə görə trassa seçə bilər. Bütün dağ-xizək trassası süni qar yaratma generasiya sistemi ilə təchiz edilmişdir. Bütünlükdə "Tufan" Dağ-Xizək Yay-Qış İstirahət Kompleksi gün ərzində üç min nəfərə xidmət göstərmək imkanına malikdir. Bu layihənin reallaşdırılması respublikada dağ-xizək idmanı və digər qış idman növlərinin inkişafı üçün də hərtərəfli imkanlar açır. Bu, gələcəkdə qış idman növlərində milli idmançılarımızın yetişməsinə əvəzsiz rol oynayacaqdır. Azərbaycan isti iqlim qurşağında yerləşməsinə baxmayaraq, nadir ölkələrdəndir ki, ən yüksək dünya standartlarına cavab verən nəhəng qış turizm infrastrukturunu və kompleksləri

yaradır. Bu da təbii ki, ölkəmizin hərtərəfli sürətli iqtisadi tərəqqisinin, turizmin inkişafına dövlət səviyyəsində göstərilən diqqətin təzahürüdür.

Həm Qusar rayonundakı "Şahdağ" Qış-Yay Turizm, həm də Qəbələdəki "Tufan" Dağ-Xizək Qış-Yay İstirahət komplekslərində görülən işlər Azərbaycanın turizmin inkişafı sahəsində əldə etdiyi uğurların miqyasını göstərir. Prezident İlham Əliyevin uzaqqörənliyi sayəsində Qəbələdə bir neçə il əvvəl turizmin inkişafı ilə bağlı görülən işlər, bu çərçivədə onlarla otelin tikilməsi də indi bu prosese mühüm töhfə verir.

Sonra Prezident İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva kompleksin "Riverside" kanat xəttinin aşağı stansiyasında oldular.

Bu stansiyayı kompleksin girişinə də adlandırmaq olar. Burada turistlərin istirahəti üçün hər cür şərait yaradılmış, xizəklərin satışı və kirayəsi xidmətlərini göstərən ayrıca bölmə qurulmuşdur. Bundan əlavə, ərazidə idman malları mağazası və kafe də fəaliyyət göstərir.

Yaradılan şərait bir daha təsdiqləyir ki, artıq turistlər ilin bütün fəsillərində Qəbələyə qonaq gələcəklər. Yay mövsümündə minlərlə qonağı qarşılayan Qəbələ bundan sonra qışda da turistlərin maraq göstərdiyi əsas məkanlardan birinə çevriləcəkdir. Artıq "Tufan" Dağ-Xizək Yay-Qış İstirahət Kompleksi ölkəmizin turizm brendi kimi çıxış etməyə başlamışdır.

İlham Əliyev Qız qalasında həyata keçirilən konservasiya işləri və yeni yaradılan muzey ekspozisiyası ilə tanış olmuşdur

İşləri aparılmışdır. Konservasiya işləri Avstriyanın məşhur bərpəçi eksperti, dünyanın müxtəlif yerlərində 400-dən çox abidəni, o cümlədən İçərişəhərdəki Məhəmməd məscidini bərpa edən Erix Pummerin rəhbərliyi altında xarici və yerli mütəxəssislərə həvalə edilmişdir. Həmin layihə çərçivəsində həyata keçirilən konservasiya tədbirlərində başlıca məqsəd tikilinin zahiri görünüşünə xələl gətirmədən təbii dağılma prosesinin və insan amilinin abidəyə əsrlər boyunca vurduğu ziyanın aradan qaldırılması idi. Elmi araşdırmalara əsaslanan bu layihənin reallaşdırılması zamanı müasir texnologiyalardan geniş istifadə edilmişdir. Burada aparılan işlər nəticəsində Qız qalasının təkrarolunmaz görkəmi tam bərpa edilmiş, bu bənərsiz abidə yenidən istifadəyə verilmişdir.

Dövlətimizin başçısı və xanımı Qız qalasında mövcud olmuş xarakterik zədələri, abidənin müqayisəli görüntülərini, köçəri quşların (uzunqanadlıların) alternativ yuvalarla təmin edilməsi ilə bağlı görülmüş işləri əks etdirən stendə baxdılar.

"İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsinin rəisi Samir Nuriyev Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə və xanımı Mehriban Əliyevaya Qız qalasında həyata keçirilən yenidənqurma işləri barədə ətraflı məlumat verdi. Qeyd olundu ki, 2013-cü ilin oktyabrında Qız qalasının həm fasadında, həm də daxilində bərpa və konservasiya işləri uğurla yekunlaşdırılmışdır. Bununla yanaşı, qalanın dax-

ilində beynəlxalq standartlara uyğun müasir muzey ekspozisiyası yaradılmışdır. Konservasiya prosesi dövründə abidənin

tarixinin və təyinatının öyrənilməsində mühüm rol oynaya biləcək elmi tədqiqatlar da aparılmışdır. Milli mənəvi dəyərlərimizin, maddi mədəniyyət abidələrimizin qorunub saxlanmasına və təbliğinə həssaslıqla yanaşan Heydər Əliyev Fondu konservasiya tədbirləri zamanı yaxından dəstəyini, o cümlədən ekoloji məsələlərin həllinə hərtərəfli köməyini əsrigəməmişdir.

Prezident İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva görülən işlərlə yaxından tanış oldular.

Bildirildi ki, yeni muzey ekspozisiyası təcrübəli mütəxəssislərin köməyi ilə yaradılmışdır. Qaladakı pilləkən yenisi ilə əvəz edilmişdir. Qız qalasının mərhələlərində xüsusi monitorlarda bu abidənin tarixi, daxilə strukturunu, tikintisində məqsəd, təyinatı və sair məsələlərlə bağlı fərziyyələr, əfsanələr və digər maraqlı faktlar əks olunmuşdur. Ekspozisiyadakı stendə qədim

sənətkarlıq məmulatları barədə məlumat verilir. Hər bir mərtəbədə ekspozisiyaya uyğun işıqlandırma sistemi quraşdırıl-

mışdır. Burada Qız qalasının müdafiə, istehkam, dini, rəsədxana və digər təyinatı barədə fərziyyələrlə, elmi araşdırmalarla tanış olmaq mümkündür. Monitorlarda Qız qalasının təyinatı barədə film nümayiş etdirilir.

Ekspozisiyada Qız qalasının özünəməxsus və bənərsiz memarlığı geniş əksini tapmışdır. Burada orijinal maket qurulmuşdur. Maketin üzərindəki monitorlarda qalanın daxili strukturunu barədə müfəssəl məlumat yerləşdirilmişdir. Qalada aparılan bərpa işlərindən sonra hər bir mərtəbədə ən müasir təhlükəsizlik, yanğından mühafizə sistemləri və digər müvafiq sistemlər quraşdırılmışdır.

Qız qalası hazırda dünyanın ən gözəl şəhərlərindən birinə çevrilən Bakının əsas rəmzlərindən biridir. Bu realıq muzey ekspozisiyasının "Bakının qəlbi" bölməsində geniş əksini tapmışdır. Köhnə Bakını əks etdirən

monitorlarda şəhərin iqtisadi, gündəlik həyatı, dini və şəhərsalma mövzularına geniş yer verilmişdir.

Burada Qız qalası haqqında əfsanələrlə də tanış olmaq mümkündür. Ekspozisiyanın növbəti bölməsində Qız qalasının müdafiə obyektini rolunu oynaması ilə bağlı fərziyyə və elmi araşdırmaların bəhs edilir. Buradakı stendə qədim silah nümunələri nümayiş olunur. Monitorlarda İçərişəhərin hərbi tarixi və burada baş verən döyüşlər əksini tapmışdır. Qalada uşaqların böyük marağına səbəb olacaq "İçərişəhərin müdafiəsi" adlı interaktiv oyun da təqdim edilir.

"Qədim məbəd" bölməsindəki heliodispley də orijinallığı ilə diqqəti cəlb edir.

Ekspozisiyada Qız qalasının qədim rəsədxana rolunu oynaması fərziyyəsinə də geniş yer ayrılmışdır. Bəzi fikirlərə əsasən, Qız qalası əsas etibarilə Günəşin illik dövrüyyəsini izləmək və bu prosesin önəmli məqamlarını öyrənmək məqsədilə ucaldılmışdır. Qız qalasının ən üst qatına çıxış insanların rahatlığını və təhlükəsizliyini təmin etmək şerti ilə yenidən qurulmuşdur.

Burada damın ortasında quraşdırılan stendin üzərində müxtəlif obyektlərin təsvirləri təqdim olunur.

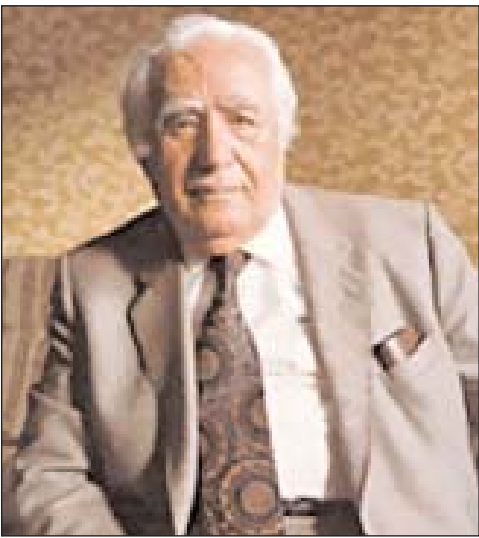
Ümumilikdə, bu maddi mədəniyyət abidəsində həyata keçirilən konservasiya işləri və yeni yaradılan muzey ekspozisiyası zəngin təəssürat və xoş ovqat yaradır, insanı Qız qalasının doğurduğu heyranlığın mahiyyətinə daha dərinləndirən varmağa yönəldir.

Sonda dövlətimizin başçısı və xanımı xatirə şəkli çəkdirdilər.

KÜRD ƏDİBLƏRİ HAQQINDA ARAŞDIRMALAR

Şeyxmus Ciyərxun

Şeyxmus Həsən oğlu Məhəmməd Ciyərxun 1903 –cü ildə Cənubi Kürdüstanın Həsar kəndində yoxsul bir ailədə anadan olub. Ailənin 12 uşağının sonbeşiyi olan Şeyxmusun qardaş və bacılarının doqquzu aclıq və yoxsulluq səbəbindən çox erkən vəfat etmişdir. Çox çətin şərtlərlə yaşayan ailəyə bundan sonar da daha ağır itgilər üz verir. 1914-cü ildən atasını ondan bir il sonra isə anasını itirən Şeyxmus ailənin yükünü çox erkən üzərinə götürür. Çobanlıq edən, dəmir yollarında fəhlə işləyən Şeyxmus təhsil almağa böyük səy göstərir. Onun bu istəyi 1920-ci ildə onu Amedə (Diyarbakir) gətirir. Burda ali mədrəsədə təhsil alan sənətkar, 15 ilə məzun ola biləcəyi mədrəsəni xüsusi istedad sayəsində 8 ilə başa vurur və imam dərəcəsi alır.

1925-ci ildə şeyx Səid hərəkatında iştirak edən şair 1930-cu ilə kimi ruhanilik edir. Lakin bu zamandan etibarən dini libasını çıxararaq insani bərabərlik və vətəninin azadlığı uğrunda mübarizəyə başlayır. 1937-ci ildə yenidən Amedə gedən şair orda digər çiyindəşləri ilə birlikdə "Nediya

ciwane kürd" u (Kürd gənclər dənəy) yaradır. Mədəni fəaliyyət göstərən dənək, qısa müddətdə genişlənir və ətrafına çoxsaylı insanlar toplaya bilir. Sonralar "Nediya ciwane kürd" haqqda xatirələrini yazan şair göstərir ki, ilk dəfədir Cizirə kürdləri, kürd gəncləri ana dilində dərs alırlar, tarixi öyrənirlər... İlk dəfədir ki, Amed şəhərində kürdün mahnıları oxunur, musiqilər səsləndirilir. Lakin bu dənəyin ömrü uzun çəkmir. Fransanın işğalçı əlləri dənəyin bağlanmasına nail olur. Bununla fəaliyyətini bitmiş saymayan Ciyərxun 1940-cı ildə "Hoybun" hərəkatına qoşularaq siyasi mübarizəsini burda davam etdirir. "Hoybun" hərəkatının adı dəyişdirilib "Kürdüstanın Azadlıq və Birlik Partiyası" qoyulduqdan sonra siyasi fikir ayrılığı səbəbi ilə partiyadan ayrılır. 1949-1957-ci il arası kommunistlərlə birlikdə çalışır və bu müddət ərzində Cizirədə "Sülh komitəsinə" rəhbərlik edir. 1949-1957 ci illər şairin ən çox təqib olunduğu, həbs edildiyi, işgəncələrə məruz qaldığı dövr kimi xatırlanır. Kommunistlərlə yolu ayrıldıqdan sonra silahdaşları ilə birlikdə "Azadlıq" partiyasını yaradır. 1958-ci ildə partiya "Surya Kürd Demokrat Partiyası" ilə birləşir. Bu zamandan partiyanın ali məclisinə üzv seçilən Ciyərxun ömrünün sonuna kimi bu partiyada siyasi fəaliyyətini davam etdirmişdir. Böyük siyasi xadim, tarixçi, ədəbiyyatşünas və dilçi olan sənətkar pedoqoji fəaliyyət də göstərmişdir. 1959-1962 ci illər arası Bağdad universitetlərində kürd dilinin kurmanci ləhcəsində dərs deyən Ciyərxun 1962-ci ildə İraqdan deport edilir və Suriyaya qayıdır. 1969-cu ildə yenidən şimali Kürdüstana gedir və bir il Kürdüstanda qalır. Kürdüstanda yenidən başlayan inqilaba dəstək olur.

Suriya hökuməti 1973-cü illərdən

başlayaraq şairə basqılar etməyə başlayır və şair Suriyadan Lubnana getmək məcburiyyətində qalır. 1975-ci ilə kimi orda yaşayır. Daha sonra İsveçə gedir. 1984-cü ildə İsveçdə vəfat edən şairin cənazəsi doğma vətəninə gətirilərək, Suriya Kürdüstanının baş kəndi Qomişloda yaşadığı evin həyətində dəfn edilir.

Müasir Kürd yazarlarının öndə gələn isimlərindən biri olan Ciyərxun ümumkürd ədəbiyyatının və siyasi fikrinin inqilabı və azadlıq carçısı olaraq anılır. Əsərləri, həmçinin həyatı mübarizəsi ilə sağlığında, eləcə də çağdaş zamanımızda diqqət mərkəzində olan sənətkar, modern kürd ədəbiyyatına bir sıra yeniliklər gətirməsi ilə də fərqlənir. Kürdüstan Şamil Əsgərov Ciyərxun yaradıcılığını belə dəyərləndirir: "Onun əsərləri vətən və el dərindən real təsviri, azadlıq və istiqlaliyyət mübarizəsinin əks sədəsidir".

Əsas aparıcı xətt azadlıq olan, sadə və yoxsul insanların acı taleyini əks etdirən bu əsərlər sənətkarlıq baxımından da böyük ustalılıqla yazılmışdır. Sadə xalq dilini, onun məcazlarını, incəliyini dərinlən bilən sənətkar bu incəliklərdən yetərincə bəhrələnərək əsərlərində mehərətli istifadə edib.

Bir sıra tədqiqatçılara istinadən bunu demək mümkündür ki, Ciyərxun XX əsrdə sürətli assimilyasiya edilməkdə olan kürd dilinin yaşadılmasına təkan verən əvəzolunmaz sənətkarlardan biridir.

Yaradıcılığı ümumilikdə xalq hərəkatına, onun yaşam tərzinə bağlı olduğu üçün xalq tərəfindən sevilmiş və əsərləri əldən-ələ gəzərək məşhurlaşmışdır. Bu əsərlərdə tənqid obyektinə cahil din adamları və xaricə satılan satqın ağalardır, işğalçılardır. Şairin yanında dayandığı isə sadə

kəndli, fəhlə haqqı hüquqları əlindən alınmış insanlardır. Məhz bu səbələrdən sənətkar əbədi bir yaşarlıq qazanmışdır.

Kürdüstan Şamil Əsgərov Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Şərqsunaslıq İnstitutunun Kürd şöbəsində Şeyxmus Həsən oğlu Məhəmməd Ciyərxun ilə bağlı elmi tədqiqat aparmış, şairin həyat və yaradıcılığı haqqında dəyərli monaqrafya yazmışdır. Tədqiqat əsəri 1968-ci ildə "Xalqın şairi" adı altında Bakıda nəşr edilib.

Çap edilən əsərləri

- *Diwan Dîwana yekem: Prîsk û Pêti-1945 Şam.*
- *Diwan Dîwana diwem: Sewra Azadî- 1954 Şam.*
- *Diwan Dîwana siyem: Kîme Ez? - 1973 Beyrut.*
- *Diwan Dîwana çarem: Ronak -1980 Stockholm.*
- *Diwan Dîwana pênçem: - 1981 Stockholm.*
- *Diwan Dîwana şeşem: Şefeq, - 1982 Stockholm.*
- *Diwan Dîwana heftem: Hêvî, - Stockholm.*
- *Diwan Dîwana heyştem: - 2003 İstanbul.*
- *Diwan Dîwana nehem: Salar û Mîdya - 2003 İstanbul.*
- *Diwan Dîwana dehem: Şerefname Menzûm, - 2003 İstanbul.*
- *Reşoyê Darê - 2008 Diyarbakır.*
- *Cim û Gulperî- Diyarbakır.*
- *Destûra Zimanê kurdî (Kürd dili), 1961 Bağdat.*
- *Ferheng, perçê yekem (Lügət 1. Bölüm), 1962 Bağdat.*
- *Ferheng, perçê diwem (Lügət 2. Bölüm), 1962 Bağdat.*
- *Folklorê Kurdî (Kürd Folkloru)- 1988 Stockholm.*
- *Tarîxa Kurdistan (Kürdisdan tarixi) 3 ciliddə - 1985-1987, Stockholm.*

Müasir Kürd ədəbiyyatının inkişafında böyük xidmətləri olan Şerko Bekes 1940-cı ildə dövrünün tanınmış şairi Faik Bekesin ailəsində, İraq Kürdüstanının Süleymaniyyə Şəhərində anadan olub. Ömrünü insan azadlığına, qadınların bərabər hüquqlu vətəndaş olmasına həsr edən Şerko Bekesin yolu mübariz peşmərgəlikdən başlayaraq bir nazir postuna qədər yüksəlmişdir. Haqqında dəyərli araşdırmalar aparılan şair barəsində kürd ədəbiyyatının tədqiqatçısı Aso Zaqrosu Şairin həyat hekayəsini əks etdirən "Ölümün ayırdığı şair" adlı məqaləsində yazır: "Şerko Bekes bəzi ədəbiyyatçıların gəldiyi nəticəyə görə dünyanın 10 ən böyük şairi sırasındadır. Şerko Bekesi təkə parçalanmış Kürdüstan şairi olaraq görmək düz olmazdı. O, eyni zamanda bütün orta şərq xalqlarının duyğularını, azadlığını və düşüncələrini hayqırırdı. 1965 –ci ildə gənc bir peşmərgə olaraq "İnqilabın səsi" radiosunda bir mağaradan səsləndi, şeirlər oxudu. O səs 50 il boyunca Kürdüstanda azadlığın, şairin səsi oldu" (Aso Zaqrosi: "Ölümün ayırdığı şair")

41 kitabı müəllifi, Ərəb, İngilis, Fransız, Türk, İsveç, Yunan və.s dillərdə 20 kitabı nəşr edilən Şerko Bekes 1987-ci ildə İsveçin ali mükafatları sırasında olan "Tocholsi" mükafatına layiq görülmüş, daha sonra kürd şair "Pire Merd" adına təhsis edilmiş mükafatı ilə təltif edilmişdir.

Həyatı sürgünlərdə, basqılarda, həbslərdə, mübarizə meydanında keçən şair 1975-ci ildə sürgünə göndərilmiş və o zaman İraqın sabiq Prezidenti Səddam

Şerko Bekes

Hüseynin ona "Kadisiyyə mükafatı"nı verməyə təşəbbüs etmiş, lakin Şerko bu mükafatı qəbul etməkdən imtina etmiş və gəncliyindən tutduğu mübarizə yolundan dönməmişdir. O yol nəhayət İraq sərhədləri daxilində Kürdüstan Federal dövlətinin yaradılması ilə nəticələndi və Şerko Bekes bu dövlətin ilk mədəniyyət naziri oldu.

Şerko Bekesə 4 avqust 2013-cü ildə İsveçdə müalicə aldığı xəstəxanada 73 yaşında vəfat etmişdir. Ölmündən iki il öncə yazdığı vəsiyyətnaməsinə uyğun olaraq şair Süleymaniyyə şəhərinin Azadi parkında dəfn olunub.

Sevgi.

Torpağın ürəyinə dayadım qulağımı
Yağışa sevgisini anladım.
Suyun ürəyinə dayadım qulağımı.
Mənbəylərə sevgisini anladım.
Sonra sevginin ürəyinə dayadım qulağımı
Mənə azadlığı anladım.

Birlikdə

Bir axşam bir kor
Bir kar və bir dilsiz
Oturublar birlikdə
Bir bağçada.
Həyat doluydular,
sevincliydilər, gülümsəyirdilər.
Kor gördü dünyanı
Bir lalın gözleriyle.
Kar eşitdi
Dilsizin qulaqlarıyla
Və dilsiz anladı dodaqların
Hərəkətlərini və digərlərini üzlerini
Və üçü birlikdə
İçinə çəkirdi qoxusunu çiçəklərin.

Seçim

Gecənin kitabxanasındakı
bütün kitablar arasından
birini seçdim:
Yad bir ulduzun əhvalatın anladan.
Dağ mahnıları arasından
birini seçdim:
Kəsilməmiş meşə ağaclarının
azadlıq mahnısını.
Xatirələr içərisindən birini seçdim:
Uşaqlığın sarı və qızıl əhvalatını.
Fakat
Yurd, xalq və torpaq sevgisini
Ya da anamın gözələrinə
bəslədiyim sevgi
Mənəm seçimim deyildi
Bu sevgilər
Ruhumda
Başqa sevgilərə görə
Daha aydın
Daha isti
Və daha böyük olsalar belə.

***

Fırat və Dicle nədən yaranır?
Sudan yaranır əlbət,
Fəqəd suyun rəngi olmadığı halda
Onların daima qan qırmızıdır
Suyun dadı da yoxdu, onlar
Tarix yanğınlarının dadını
daşıyar daima.
Suyun qoxusu da yoxdur,
fəqət öldürülən qızlarımızın
Və oğlanlarımızın saçlarının
qoxusu gəlir onlardan daim.

Ayrılıq

Əgər çiçəklərdən ayrılırsa şeirlərim
Ölər dörd fəsildən biri.
Əyər sevdiyim ayrılırsa
Ölər dörd fəsildən biri.
Əgər çörəyim ayrılırsa
Ölər dörd fəsildən biri.
Əgər azadlığı ayırsalar
Ölər bütün fəsilərim
Və o zaman mənə ölərəm

Nofəl Ədalət

Li ser fermana serokwezîr komîteyek taybet diçe Seyîd Sadiq

Li ser fermana Nêçîrvan Barzanî serokwezîrê Kurdistanê şandeyeke hikûmeta Kurdistanê ku, ji du wezîrên peywendîdar û waliyê Silêmaniyê pêkt dê îro roja şemiyê serdana bajarê Seyîd Sadiq bike daku ji nêzik haydarî rewşa wî bajarî bibe.

Dilşad Şehab wezîrê şaredarî û tûrîzmê di daxuyaniyê de got ku, li ser daxwaza Nêçîrvan Barzanî serokê hikûmeta Kurdistanê, ji bona lêkolînê li ser rewşa bajarê Seyîd Sadi û çibicikîrîna daxwazên xwepîşanderan şandeyeke îdarî serdana wî bajarî dike.

Şandeya îdarî ji Dilşad Şehab wezîrê şaredarî û tûrîzmê, Kameran Ehmed wezîrê avadankirin û akincîkirinê û Behroz heme salih waliyê Silêmaniyê pêkt tê. Weke tê zanîn roja pêncçemiyê borî xelkê bajarê Seyîd Sadiq ji ber nebûna xizmetgozariyan xwepîşandan kir û di encamê wê xwepîşandanê de kesekî janê xwe ji dest da.

Şehab got ku, serokê hikûmetê ji ber rewşa bajêrê Seyîd Sadiq dilgirane daxwaz kiriye bi zûtîrîn dem rewşa bajêr aram bibe û hemû kêmasî jê bîncêreser kirin.

Nivîskarekî nêzikî PKKê bersiva Îsmail Bêşikçî da: Bêşikçî tê bikaranîn

Hewlêr (Rûdaw) – Nivîskarekî nêzikî PKKê Ferda Çetîn, bi tundî bersiva nivîsa dawî ya nivîskar û sosyolog Prof. Dr. Îsmail Bêşikçî da û diyar kir, Bêşikçî ji ber wê ji Ocalan û PKKê hêrs bûye çimkî teza wî ya dewletbûna kurdan ji aliyê Ocalan ve hatiye pûçkirin. Çetîn her wiha îdia kir ku Bêşikçî ji aliyê "şebeke"yekê ve li dijî Ocalan û PKKê tê bikaranîn.

Piştî ku Prof. Dr. Îsmail Bêşikçî di nivîsa xwe de ya ku roja 1ê Çileya 2014an hat belavkirin, bi tundî Ocalan û PKKê rexne kiribû, nivîskarekî nêzikî PKKê Ferda Çetîn bi nivîsê ku îro (04.01.2014) li ANFê de hat belavkirin, bersiva wî da.

Ferda Çetîn, di nivîsa xwe

de behsa dostaniya Bêşikçî û kişandina zorî û zehmetiyan ji

ber xatirê kurdan kir û wiha got: "Bêşikçiyê ku 20 salan ji ber xatirê kurdan û mafên kurdan ji aliyê dewleta tirk ve hatiye girtin û birastî di demên zor û zehmet de dostê kurdan bû, niha dujmintiya kurdan dike. Bêşikçî vê yekê bi

awayekî veşarî nake lê bi eşkere û bi awayekî sistematîk dike û niha bûyer dijberê gelê kurd. Bêşikçî tenê li dijî PKK û xebata PKKê siyasetê de îdeolojî, politîka û pratîka PKKê reş û xirab dike û vê yekê jî bi awayekî paralel bi dewletê re dike û bi alîkariya dewletê dixwaze Ocalan biçûk bike.

Derheqê sedemên reneyên tund ên Bêşikçî li hember Ocalan û PKKê de jî Ferda Çetîn wiha nivîsand: "Sedemên ku Bêşikçî dujmintiya Ocalan dike ew e ku Ocalan dewletê wek çareserî bo pîrsa kurd rast nabîne û ev teza Ocalan tam berovajî teza Bêşikçî ya 'heta kurd nebin dewlet azad nabin' ye û hizra

Bêşikçî ya dewletê pûç dike lewma Bêşikçî ji Ocalan hêrs bûye. Yek ji sedemên din ên hêrsbûna Bêşikçî ji PKK û Ocalan, şoreşa Rojava ye. Ji ber ku Bêşikçî êrîşî PYD û serokê wê Salih Mîslim dike û dibêje, Rojava bûye meydana PYD û Mîslim û ji rêveberiya demkî ya li Rojava aciz e, ji ber ku eger ev model bi ser bikeve dîsa teza wî ya dewletê pûç dibe."

Di dawiyê de Ferda Çetîn dibêje, helbet berpîrsiyarê yekem ên van gotinan Bêşikçî ye lê yên ku Bêşikçî pal didin şebekeya dora wî ye û ev şebeke Bêşikçî bo armançên xwe bikar tîne, di nav vê şebekê de yên mîna Omîd Firat, İbrahim Guçlu û Unsal Ozturk hene.

Hikûmeta Îraqê qebûl kir Helebçe bibe parêzgeh

AVESTA KURD - Hikûmeta Îraqê qebûl kir ku bajarê Helebçe bibe parêzgeh Îro bi piraniya dangan, encumena wezîran ya hikûmeta Îraqê biryar da ku Helebçe bibe parêzgeh.

Berî niha serokwezîr

Nêçîrvan Barzanî soz dabû xelkê Helebçe ku ew bibe parêzgeh. Biryara hikûmeta Îraqê wê biçe parlamento, eger ku hate erêkirin, wê bi fermî bibe parêzgeh û kar ji bo destnîşankirina qameqam û nahiyên were kirin.

Rûdaw çend kanalên din vedike

AVESTA KURD / Rêveberê Giştî yê Tora Medyayî ya Rûdawê Ako Mihemed ragihand ku Rûdaw bi pilaneke nû û bi xizmetguzariyê nû derbasî sala 2014an dibe, Rûdaw zêdetir pê re heye ji bo temaşevan, guhdar û xwendevanên xwe.

Ako Mihemed tevî programa Rûdawa Îro ya Tora Medyayî ya Rûdawê bû û pilana sala 2014an a Rûdawê aşkere kir û got "Emê ji kampê medyayî destpêkî ku rojnamevanên me bikaribin bi awayekî baştir bixebitin, 2014 emê amadekariyê bikin ji bo çend televîzyonên din ên Rûdawê bi zimanên din, destpêkirina weşana radyoya "Rûdaw Muzîk", destpêkirina xizmetguzariya nûçeyên

hewayî ango bultenên nûçeyan di nava balafirê de ji bo yekemîn kompaniya asmanî ya kurdî ku ew jî Zagros Air e. herwiha amadekirina yekemîn kovara nav balafirgehê ji bo geştyarên nav balafirgehê di xeta Zagros Air de". Derbarê awayê avabûna hizra damezirandina Tora Medyayî ya Rûdawê de jî, Ako Mihemed got "Mirov eger xeyalê wî mezin bû dê karê mezin jî bike, li Herêma Kurdistanê yekemê bê rikber in, li ser asta televîzyonên erebî jî piraniya caran em li pêşiya televîzyona Skynewsê ne bi taybet di nûçeyên cihanî de, Digital Portala Rûdaw li ser asta Îraqê duyemê û ber bi pileya yekem ve diçe, rojnameya Rûdawê li gorî rûpiv û

rapirsiyên dezgehên profesînal ên bê qezenc, li Îraqê wek

yekemîn rojnameya Başûrê Kurdistanê derketiye, ji bo nirxandina karên me yên berê jî, kompaniyê berîtanî me bi televîzyonên cihanî hember dike". Derbarê piştigiriya darayî ya Tora Medyayî ya Rûdawê de, Ako Mihemed bal kişand ku Rûdaw pere ji hikûmetê wernagire, her çiqas mezintîrîn sponser ji bo

televîzyonên kurdî çêkiriye, lê ligel vê yekê jî hîn tîrê nake û ji aliyê kerta taybet ve piştigiriya wê tê kirin. Ako Mihemed axaftina xwe wiha domand: "Ji bo me ne girînge kî piştigiriya me ya darayî dike, lê ya li cem girîng ewe ku wênaya bûyeran bi temamî veguhêzin, zan-yariyên hûr û durst û temam bidine temaşevan û xwendevanên me, em biryarê ji xelkê re dihêlin". Rêveberê Giştî yê Tora Medyayî ya Rûdawê diyar kir ku ew pereyên li Rûdawê hatine xerckirin gelek kêmtir ji wan pereyên ku li televîzyonên din hatine xerckirin û got "Lê pilana me hebû û em bi pilanê kar dikin, me pilan aniye nav karê medyaya kurdî, her tiştek niha bê weşandin, 10 roj berê pilan jê re hatiye danîn".

Çayciyekî navê Pêşmerge danî

Di sala 1946 de, dema ku li rojhilatê Kurdistanê Pêşewa Qazî Mihemed, dixwest navekî li artêşa komara Kurdistanê bike, li navekî geriya ku bi kurdî be û wateya leşkerê Kurdistanê bide. Di civînê de, ku bi serpereştîya Qazî Mihemed hate kirin, gelke kes amde bûbûn, her kesekî ji xwe re navek pêşniyar dikir.

Di wê navberê de çayciyekî Pêşewa yê bi navê Ehmed Desmal derbasî hundir dibe û di guhê Qazî Mihemed de tiştekî dibêje. Ew çaycî wê demê navê Pêşmerge pêşniyar dike. Hemû kesên ku di civînê de amade bûn, qebûl dikin û ji wê demê de navê leşkerê Kurdistanê bi kurdî pêşmerge ye.

Global Post: Herêma Kurdistanê wekî dewletê serbixwe ye

Medyayên cihanî bi berdeyamî behsa pêşketinên ber bi çavên Herêma Kurdistanê yên li hemû waran da dikin û li nûtirîn raporeke Ajansa Global Post de di derbarê rewşa jiyana li navbera Herêma Kurdistanê û beşên dinê Îraqê de nivîsiye û dibêje: "Li Herêma Kurdistanê li gor beşên dinê Îraqê rewşa jiyana gelek baştirin". Medyayên cihanî bi berdeyamî

behsa pêşketinên ber bi çavên Herêma Kurdistanê yên li hemû waran da dikin û li nûtirîn raporeke Ajansa Global Post de di derbarê rewşa jiyana li navbera Herêma Kurdistanê û beşên dinê Îraqê de nivîsiye û dibêje: "Li Herêma Kurdistanê li gor beşên dinê Îraqê rewşa jiyana gelek baştirin".

Li rapora ku ji aliyê Josh Ud ve hatiye nivîsîn dibêje ku Kurd û beşekî zêdeyê wan kesan ku niha posta wan li wê Herêmê da heye, berê li çiyayan dijîyan û xebatê kirin ku heta bibin xwedî herêmekî bi hêz û pêşketî, hewl dan li rojava bigihînin ku ew gelek in û dixwazin bigihin azadî û mafên xwe.

Li rapora Global Post da balkişandîye li ser wê yekê ku "Îro Herêma Kurdistanê wekî dewletê serbixwe reftaran dike, xwedî hêzekî xwe yê serbaziye, peywendeyiya xwe ya dîplomasî li asteke bilind da heye û warê aborî de jî gelek pêşketiye. Her wiha Hotel û Mall ên nûjen li paytexta Herêma Kurdistanê da zêde dibin û çaremîn mezintîrîn bajarê Îraqê geşkirine".

Berpîrsiyarê Stêrk TV êrîşî Îsmail Beşikçî dike

Ferda Cetin qelemşûrê pkk û berpîrsiyarê Stêrk TV êrîşên xeddar dibe liser zaniyare

AKIF HASAN:
Qelemşûrê PKK
Ferda Çetin çima
İsmail Beşikçî
weke dijmin bi
nav dike?

civakî birêz İsmail Beşikçî. Li gorî Ferda "rexnên İsmail Beşikçî sînoran derbas dikin û dikevin radeya dijminahiya gelê kurd de". Ferda dîs dibêje "Beşikçî di 40 salan de ji bo kurdan çî kiriye niha jî bervajiyê wê dike û tam li hember gelê kurd tê".

Wijdan li ku ma, Ferda? İsmail Beşikçî çî dijminîti bi gelê kurd re kiriye? Vî camêrî 20 salên xwe di zindanan de derbas kirine. Gelo ne ji bo kurdan bû? We digot ew kila çavên hemû kurdan e, çima ji nişkan ve bû kelemê çavên hemû kurdan? Wî duh jî digot mafê kurdan e serbixwebûn e, îro jî heman tiştê dibêje. Lê hûn? We duh digot Kurdistan serbixwe, û kesê ku ev yek nedigotin we ew mina xayînan bi nav dikirin.

Niha hûn dev ji serxwebûnê digerin û herkesê ku serxwebûna Kurdistanê diparêze xayî dibînin. Camêr vê bêpergaltiya we rexne dike. Hûn dibêjin "xweseriya demokratîk". Gelo, tu bi xwe dizanî xweseriya demokratîk çîye? Ka destê xwe deyne liser wijdana xwe û ji me re bêje tu çî ji vê gotinê fêhm dikî.

Em di sedsala 21 an de ne, lê hûn nahêlin mirov devê xwe vekin, hûn nahêlin kesek we rexne bike. Wê demê divê em ji her tiştên hûn dikin re tenê bêjin amîn? Gelo, ger me got amîn, wê ev koletiya me bikaribe xizmeta gelê kurd bike? Niha hûn dixwazin birêz İsmail Beşikçî jî bibe sofi û li ber kêmasiyên we jî bikev e zikrê. Nebû ,bira, nebû!

Şanda BDPê û HDPê heftiya bê diçin Îmraliyê

Abdullah Ocalan, Selahedin Demirtaş û Pervin Buldan - Arşiv Enqere (Rûdaw)- Şanda Partiya Aştî û Demokrasiyê (BDP) û Partiya Demokrasiya Gelan (HDP) ji bo ku bi serokê PKKê Abdullah Ocalan re hevdişînê pêk bîne de heftiya bê biçin girava Îmraliyê. Li gor nûçeya DÎHAYê, şanda BDPê û HDPê

dê roja 10 an 11ê vê mehê biçin girava Îmraliyê. Ew şand ji Çigirên serokên Koma BDPê Pervin Buldan û Idrîs Baluken li gel alîkarê Hevserokê Giştî yê HDPê yê ji Pêvajoya Çareseriyê Berpirs Sirri Sûreyya Onder pêk tê. Sirri Sûreyya Onder di derbarê serdanê de daxuyaniyek da û diyar kir ku ji bo ku biçin girava

Îmraliyê wan serdana Wezaretê Dadê ya Tirkîyê kiribûn û wezaretê jî serdan erê kir.

Onder got "Di heftiya pêş de roja îne an jî şemiyê biryara çûna me hate dayîn". Şanda BDPê û HDPê herî dawî di 7/12/2013 de çûbûn girava Îmralî û ligel serokê PKKê Abdullah Ocalan hevdişîn pêk anîbûn.

Şewirmendê Asayîşa Aborî ya Hikumeta Herêma Kurdistanê eşkere dike ji niha de Herêma Kurdistanê xwediyê (60) milyar bermîl zêdetirê yedegê nefte, lê belê bi sedema kêmbûna kontrolkirina kompaniyên biyaniyên neft û xaza Herêma Kurdistanê, karîn tenê (45) milyar bermîl neftê piştrast bikin.

Şewirmendê Asayîşa Aborî ya Hikumeta Herêma Kurdistanê

52 kompaniyên neft û gazê li Kurdistanê de kar dikin

eşkere dike ji niha de Herêma Kurdistanê xwediyê (60) milyar bermîl zêdetirê yedegê nefte, lê belê bi sedema kêmbûna kontrolkirina kompaniyên biyaniyên neft û xaza Herêma Kurdistanê, karîn tenê (45) milyar bermîl neftê piş-

trast bikin. Dr. Bêwar Xinişî Şewirmendê Asayîşa Aborî ya Herêma Kurdistanê ragihandiyê Herêma Kurdistanê kar ji bo rakêşana dû boriyên dinê veguhestina neft û xaza Tirkîyê dike. Proje jî li sala (2016) temam dibin, eger kompaniyên biyaniyên neft û xaza rûpêva zêdetirê neft û

xaza Herêma bikin. Her wiha pêşbînî dikim yedega neft li paşarojê de heta (60) milyar bermîl bilind dibe. Xinişî eve jî xistiye rû, hejmara kompaniyê biyaniyên warê neft û xaza li Herêma Kurdistanê gihîştine (52) kompaniyayan, li encama karkirina pênc sala ya wan kompaniyayan jî yedega nefta Herêma Kurdistanê gihîştîye (45) milyar bermîl neft û xaza.

Piştî peymana Qesr-i Şîrînê ya di navbera Osmanîyan û Safeviyan de hatiye îmzekirin Kurdistan bû du parçe. Ji serdama 10'an heta serdama 20'an hezar salan me paletiya umetê kir û birayên 'misilman' dek û dolabên xwe li hemberî me gêrandin. Bi peymana Lozanê ya ku di 24'ê tîrmeha 1924'ê de hatiye îmzekirin Kurdistan vê carê bi destê Rojava û Tirkîyeyê bû çar parçe

Sosyolojiya me kurdan; heke rojekê rêkûpêk bê nivîsîn, dê sedemên bindestbûna me jî derbikevin holê. Ji serdama 10'an heta ku şîrkatiya kurdan û osmaniyan destpêkirî qonaxeke. Heta Peymana Qesr-i Şîrînê qonaxa duyemîn û ji Qesr-i Şîrînê heta Lozanê jî qonaxa sêyemîn e. Îro hêviya çaresiyê û vegera seriya 360'an em ketina qonaxa çaremîn.

Civaknas û dîrokanên me yên ku dê xebatên li ser vê mijarê bikin, qalmeçal in ku sedsala 10'an ji bo xwe bikin yek ji duryanên esasî yên lêkolînên xwe. Lewre ev serdem ji bo me kurdan şîrkatiya 'umetê' ve vedibêje. Yekemîn car me kurdan di vê dîrokê de bi serkêşiyê eşîreta Rawadî iktîdara umetê girtiye serxwe. Malbata Selahedinê Eyûbî di vê serdemê de şîrkatiya bi Xelîfeyê Fatimî re kiriye. Yek ji taybetiyên vê serdemê jî ew e ku li hemberî seferên xaçperestan Rohhilata Navîn serbilindî jiyaye. Kurdistan di vê serdemê de ji bo Rohhilata Navîn bûye kozika parastinê. Di vê serdema ku malbateke kurd serkêşiyê Rohhilata Navîn dikir de, li Mezopotamya Jorîn jî yek ji cerebeyên dewletbûnê dihate jiyîn. Dewleta Sedatî ya kurd ku li Farqînê hatibû damezrandin, cerebeyeke din a iktîdarbûnê bû. Beriyan wan jî dewleta Merwanîyan hebû.

Dewleta Merwanîyan jî ji aliya Bad ve li Xarputê di sala 981'ê de hatibû damezrandin û piştî ku Bad di encama şerekê bi Hamdaniyan re hate kuştin, kurê wî li ser kursiya wî rûnişt û navê dewleta xwe ji bavê xwe re bexşand. Sînoren dewleta Merwanîyan ji Colemêrgê heta ber qonartên Cudî, Mûş û Heskîf girtibûn nav xwe. Di serdema Merwanîyan de pêşketineke xurt a aborî pêk hatibû. Bitenê li Farqînê sê coyên avê hatibûn çêkirin û ji van coyan av li tevahiya bajar hatibû belavkirin. Her wiha gelek medrese, mizgeft, xan û qesr jî hatibûn avakirin. Amed û Farqîn bûne wargehên bingehîn ên bazirganiyê û her wiha di vê serdemê de girîngî dane xebatên çandî û edebî jî. Li gorî vebêjêrên dîrokê Melîkşah çavnebarî li vê dewlemendiya kiribû û ji Nasiruldewle xwest ku dewlemendiya heyî parvebikin. Lê Nasiruldewle ev pêşniyar red kiriye. Melîkşah jî ber hindê bi ser Farqînê de girtiye û bûye serwerê bajar.

Ji ber ku vekolana dîrokê heta niha bala me kurdan tam nekişandiye, agahiyên dîrokî yên vê serdemê tam zelal nîn in. Lê bi qasî ku me kariye dîroka xwe ya vê serdemê ji nav ya serdetsên welatê xwe

vewejêrin, em dibînin ku ji serdema 10'an heta dawiya serdema 12'an cerebeyên me yên ji bo iktîdarbûnê pêk hatine.

Ligel hatina Osmanîyan a Anatolîyê û şîrkatiya me ya bi wan re, me kurdan rûyê rojê nedîtiye. Ango biratiya me ya hezar salî, dema di warê xweidarekirin/xwerêvebirinê de bê nixandî; em dibînin ku me kurdan çu xweşî nedîtiye.

Balkêş e ku Rohhilata Navîn di hemû pêvajoyên krîtîk de bi serkêşiyê pêşiyên kurdan li hemberî hêzên Rojava li ber xwe

hemberî hêzên xaçperest xala nîrengî ya hemû civakên misilman bû.

Osmaniyan piştî şîrkatiya bi kurdan ev taybetiya Rohhilata Navîn nas kir. Û gav bi gav serweriya xwe ya li Rohhilata Navîn tekûz kir. Her çîqas qibleya wan a şer Rojava be jî bingehê serweriyê li ser civakên Rohhilat ava kir. Şîbîna kurdan û osmaniyan di vê noqteyê de ji bo osmaniyan bûye pêlaka serkeftinê.

Pirsa duyemîn jî ew e, teşegirtina kurdan a li gorî hişmendiyê ereban e. Tubabû-

284 salan piştî Peymana Qesr-i Şîrînê Kurdistan vê carê bi destê Rojava û Tirkîyeyê bû çar parçe.

Îro piştî 360 salan em hewl didin ku dîroka xwe ji nû ve bixwînin û dek û dolabên li hemberî me hatine zivirandin fêhm bikin. Umetpareyên me yên ku em ji bo xwe kiribûn şerekên kozikên xerbê, bi Lozanê du deziyên ziwa ji guhên me kişandin' û me danîn ber derî. Di qonaxa sedsala 20'an de me hewl da ku van fen û fêlan pûç derbixin. Lê nebû. Sal û zeman guherîn. Sedsala 21'an dest pê kir, hê jî heman livbaziya me didome.

Serhildanên sedsala 20'an

Ji destpêka sedsala 20'an şunde bê navber, geh li Başûr, geh li Rohhilat û geh li Bakur agirê azadiyê jî hundirê me venemirî. Lê noqteya dawî jî me nekariye noqeya dawî ji bo têkoşîna azadiyê danin.

- 1905 – Serhildana Bazîd-Bedlîsê
- 1906 – Serhildana Bişarê Çeto
- 1907-1909 – Serhildanên Dêrsimê
- 1908 – Serhilana Hemawendî
- 1909 – Serhildana Silêmaniyê
- 1913 – Serhildana Mele Selîm û Şêx Şehabedîn
- 1914 – Serhildana Barzan
- 1919-1922 – Serhildana Simkoyê Şikakî
- 1919 – Serhildana Eliyê Batê
- 1919 – Serhildana Yekemîn a Berzencî
- 1919 – Serhildana Musa Begê Kurd (Konya)
- 1920 – Serhildana Şivan Xudo
- 1920 – Serhildana Eşîreta Milan
- 1920 – Serhildana Cemilê Çeto
- 1921 – Serhildana Duçiyiyê
- 1923 – Serhildana Koçgiriya a Berzencî
- 1924 – Serhildana Bêşebabê
- 1925 – Serhildana Şêx Seîd
- 1925 – Serhildana Nehriyê
- 1925 – Serhildana Reşkotan û Ramanê
- 1926 – Serhildana Hezroyê
- 1926 – Serhildana Yekemîn a Agirî
- 1926 – Serhildana Koçuşağı
- 1927 – Serhildana Mutkiyê
- 1927 – Serhildana Duyemîn a Agirî
- 1927 – Serhildana Bîcarê
- 1928 – Serhildana Sason-Pervari û Hezoyê
- 1929 – Serhildana Resulê Serhildêr
- 1929 – Serhildana Tendurekê
- 1930 – Serhildana Sawirê
- 1930 – Serhildana Zilanê
- 1930 – Serhildana Oremarê
- 1930 – Serhildana Sêyemîn a Agirî
- 1930 – Serhildana Pîlûmûrê
- 1930 – Serhildana Sêyemîn a Berzencî
- 1931 – Serhildana Şêx Ehmed Barzanî
- 1937 – Serhildana Dêrsimê
- 1943 – Serhildana Yekemîn a Mela Mistefa Barzanî
- 1945-1946 – Serhildana Mehabadê
- 1961 – Serhildana Duyemîn a Mela Mistefa Barzanî
- 1979 – Serhildana Komelayê
- 1984 – Serhildana PKK'ê
- 1991 – Serhildana Yekemîn a Başûrê Kurdistanê
- 1992 – Serhildana Duyemîn a Başûrê Kurdistanê

BERIYA QASR-I ŞÎRÎNÊ, PIŞTÎ QASR-I ŞÎRÎNÊ Û LOZAN

daye. Lê dema mijara xweserbûna me hatiye rojevê, aliya hatiye xapandin em kurd in. Ligel paradîgmaya umetparêziyê mafên jigelbûnê pêk tên ên gelê me kurdan hatine qurbanîkirin. Ji serdema 10'an heta, 17'ê gulana li ser xaka Kurdistanê çî hatiye jiyîn divê baş bê vekolîn. Şîrkatiya bi Osmaniyan re çêbûye ji bo me kurdan bûye sedemê windahiyeke çawa divê baş bê fêmkirin. Hin pirs hene ku dîroknas bersiva wan peyde bikin. Yek ji wan pirsan ew e ku kîjan taybetiyên kurdan û osmaniyan ew ber bi hev re birine? Ji daneyên dîrokî yên hatine ragihandin, taybetiyeke esasî ew e ku, serkeşên qewmî malbatî bûn. Osmanî wekî qebîle hatin Anatolîyê û wekî qebîle şîrkatiya bi qebîleyên kurd re pêk anî. Serkêşên kurdan ên hêza xwe ji eşîret û qebîleyên xwe digirtin –wekî eşîreta Rawadî- di vê serdemê de serkêşiyê Rohhilata Navîn dikir. Di serdema ku osmaniyan yekemîn car gav avêtîye Anatolîyê de pirs-girêka esasî parvekirina iktîdarê bû. Lewre yên iktîdar bi dest xistî di heman demê de serweriya ji bo erdnigariyê jî bi dest dixist. Pirs-girêka parvekirina sînoran nebû. Li Rohhilata Navîn li ser navê umetê kî dibû iktîdar, di heman demê de dibû serwerê sînoran jî.

Bitaybetî civaka ereb, ji ber ku di warê hişmendiyê olî de serweriya civakî dikir, li pey iktîdarbûnê nedigeriyan. Lewre kî bûbûya iktîdar bi hişmendiyê wan a civakî tevdiqerîya. Parastina Rohhilata Navîn a li

na me kurdan a ji bo qaîdeyên umetiyê di qonaxên dîrokê de li hemberî hişmendiyê 'xwebûnê' bûne prangayên esaretê. Pirs sêyemîn jî, jêdûrketina me ya ji bo taybetiyên xwe yên civakî ye. Ji bo kefkirina siyasetê em kurd pîr derengî mane. Heta 17'ê gulana 1939'an hayê me ji dek û dolabên şîrkên me nebûye. Di şîrkatiya me kurdan û osmaniyan de du kozikên şerên ku em tê de şer bikin hebûne. Li Rohhilat kozika li hemberî şîrayan, li Rojava kozika li hemberî xaçperestan. Lê di her du kozikan de jî em hatine xapandin. Xapandina yekemîn bi peymana Qesr-i Şîrînê de aşkera bû. Piştî peymana Qesr-i Şîrînê ya di navbera Osmaniyan û Safeviyan de hatiye îmzekirin Kurdistan bû du parçe. Dema Muratê IV'în li Bexdayê li hemberî Safeviyan şer dikir, di nava artêşên osmaniyan de eşîretên kurd jî hebûn. Osmaniyan li Bexdayê bi piştgiyariya eşîretên kurd Safevî têkbirin û Peymana Qesr-i Şîrînê pê re îmze kir. Safevî jî Bexdayê bûn, lê welatê kurdan jî bû du parçe.

Ji bilî parçeyê Kurdistanê yê ku niha bidestî Îranê ye, hemû Kurdistan bi vê peymanê ket bindestê osmaniyan.

Di serdema ku Peymana Qesr-i Şîrînê de hatiye îmzekirin, Ehmedê Xanî lêhba li kurdan hatiye kirin fêhm kiriye. Xaniyê di dewra duyemîn a sedsala 18'mîn de hatiye dinyayê di berhemên xwe yên wêjeyî de bal kişandiye ser hişmendiyê netewebûnê û hişyarî kiriye. Lê heta serhildana Edirehman Paşa (1806) hişyariya wî nehatiye fêmkirin. Piştî Evdîrehman Paşa, Bedîrxaniyan û Şêx Ubeydîlahê Nehrî bizavên serxwebûnê birêxistin kirine, lê serkeftî nebûne. Beriyan ku em bî ser lêhbandina duyemîn a dîrokî, divê em bi bîr bînin ku sedemê têkçûna serhildanên kurdan ên di sedsala 19'yan de li ser pêrebûna me ya ji bo rêgezên umetbûnê diqewimîn.

Ji serdama 10'an heta serdama 20'an hezar salan me paletiya umetê kir û birayên 'misilman' dek û dolabên xwe li hemberî me gêrandin. Rûpelê reş ê di serdema 20'an de li dîrokê hatiye zêdekirin ji peymana Lozanê ya ku di 24'ê tîrmeha 1924'ê de hatiye îmzekirin, em dibînin.

Kürdistan, halkı Müslüman olan Türkiye, İran, Irak ve Suriye devletleri tarafından İslam kardeşliği adı altında askeri ve siyasi hegemonya altında tutulmaktadır. Azadi, Kürdistan'ın yönetiminin Kürdistanlılara bırakılması gerektiğini savunur.

VAN'DAKİ AZADİ İNİSİYATİFİ (1)

Kürdistan'daki birçok siyasi yapılanma gibi Azadi İnisiyatif de 2012 yılından bu yana siyaset arenasında yer almak istiyor. İslami bir çerçeveye çizerek hareket eden İnisiyatif partileşmeyi de hedefliyor.

Röportaj: Adil HARMANCI

Van'da uzun süre Mazlum-Der Başkanlığı yapan Van Barosu avukatlarından Abdulbasit Bildirici, şimdi hem avukatlık mesleğini sürdürüyor hem de Azadi İnisiyatif'inin Van temsilciliğini yapıyor. Av. Abdulbasit Bildirici ile İnisiyatif'in kuruluş çalışmalarını, amaçlarını, hedeflerini ve çözüme dair projelerini konuştuk:

Azadi İnisiyatif'ine ilişkin kısaca bilgi verir misiniz?

Öncelikle yıllardır Van ilinde ilkeli ve dürüst bir şekilde gazetecilik faaliyeti yürüten Prestij Gazetesi'ne başarılar dileyerek başlamak istiyorum. Hak ve özgürlüklerin çok kısıtlı olduğu 90'lı yıllarda ve 2000'li yılların başında Mazlum-Der olarak yürüttüğümüz insan hakları mücadelesine her zaman ve her platformda destek veren Prestij Gazetesi'ni bu yönüyle hiç unutmuyacağım. Kimselerin sesinin çıkmadığı, insanların sesini çıkarmaya korktuğu zamanlarda Prestij Gazetesi hep sesini yükseltti. Hep mazlumun yanında oldu. En azından ben hep öyle gördüm. Bunun dışında yıllar sonra bizimle röportaj yapma imkânı verdiği ve fikir düşüncelerimizi bu şekilde topluma yansıtmaya imkânı verdiği için Prestij Gazetesi'ne bir kez de bunun için teşekkür ederek başlamak istiyorum.

Bilindiği gibi 2012 yılının ortalarında ağırlıklı olarak İslami düşünceye sahip bir grup Kürt Diyarbakır'da bir araya gelerek oldukça geniş katılımlı bir toplantı gerçekleştirdi. Toplantı sonrasında "Kürtçe ifadesiyle Ji Bo Maf, Dad û Azadiyê İnisiyatifê İslamî ya Kurdistanê", Türkçe ifadesiyle de "Hak, Adalet ve Hürriyet için Kürdistan İslamî İnisiyatif" adı altında siyasi bir yapılanma oluşturuldu.

Böyle bir yapılanmaya gitmenin hiç şüphesiz en önemli yanı, belki de Türkiye ve Kürdistan tarihinde ilk defa ve filen Türk İslamcılığından ayrı ve tamamen Kürdistan merkezli bir siyasi yapılanmaya gidilmesi olmuştur. Bu şekilde oluşumunu tamamlayan Azadi İnisiyatif kuruluşunu bir deklarasyon metniyle kamuoyuna duyurmuş oldu. Dolayısıyla Azadi İnisiyatif ile ilgili olarak soracağınız sorulara daha çok bu deklarasyon metnine bağlı olarak cevap vermeye çalışacağım.

O zaman biz de İnisiyatifin amaçları nedir diye soralım önce?

Sözünü ettiğim deklarasyon metninin ilk cümlesi şöyle başlar: "İNİSİYATİF; Kürdistan'ın Kuzeyi'nde, İslamî sorumluluk sahibi bireylerin bir araya gelmesiyle kurulmuş bir oluşumdur." İlk cümleden de anlaşılacağı gibi Azadi, Kürdistan'ın Kuzeyi tabirini kullanarak dört parçaya bölünmüş Kürdistan coğrafyasını siyasi olarak tanıdığını ve savunduğunu açıkça deklare etti.

"Kürdistan, aynı zamanda burada yaşayan Arap, Ermeni ve Süryani halkları ile Hıristiyanlık, Yezidilik ve Yaresanlık gibi birçok etnik ve dinî topluluğun da ülkesidir."

Yukarıdaki cümle ise Türkiye Cumhuriyeti'nin mevcut yapısından çok daha farklı ve ileri bir tanımlama yaparak Kürdistan'ı orada yaşayan belli başlı bütün etnik ve dini yapılanmaların vatani olarak tanımlamaktadır. Bu bağlamda klasik anlamda bir ulus devlet yapılanmasını hedeflememekte, aksine, şimdilik farazi bir Toplumsal Sözleşme neticesinde oluşacak müstakbel bir ortak yaşamı hedeflemektedir. "Hangi etnik, dini veya felsefi açıklamayla veya aidiyetle kendini ifade ederse etsin, Kürtler ve Kürdistanlılar; tüm farklılıklarıyla birlikte bir bütün olarak Kürdistan halklarını teşkil eder." şeklindeki cümle ise yukarıdaki amacı açığa çıkarmaktadır. Azadi; Kurmançî ve Kirmanckî (Zazakî) lehçelerini Kürtçenin birer lehçesi olarak kabul ederek bu yönüyle devletin ayrıştırıcı ve bölücü ya da zayıflatıcı tutumuna karşı çıkar.

Yine Azadi Kürdistan'ı bölen, 1639 Kasrı Şirin, 1916 Sykes Picot ve 1923 Lozan

Antlaşmalarını tanımaz. Biz bu üç antlaşmayı da tanımıyoruz.

İran-Osmanlı yayılmacılığı -1639 Kasrı Şirin antlaşması- ile başlayan, İngiliz, Fransız ve Rus'ların emperyalist emelleri doğrultusunda gelişen ve I. Dünya Savaşı sürecinde de devam eden Kürdistan'daki coğrafi parçalanma; 1916 Sykes Picot ve 1923 Lozan Antlaşmaları sonucu modern Türkiye, İran, Irak ve Suriye ulus devletlerinin oluşturulması, Kürdistan da siyasal parçalanmayı da beraberinde getirdi. Kürt milletinin aleyhinde devam eden bu süreç, Kürtleri ve Kürdistan'ı statüsüz bir millet ve ülke olarak bugünlere kadar getirdi. Bu ise asla Kürt milletinin iradesiyle gerçekleşmiş bir durum değildi. Dolayısıyla bizim bu antlaşmaları tanımamız beklenemez.

Yine Azadi inisiyatif Kürdistan'la ilgili şu tanımlamayı yapar: Kürdistan, kardeş Müslüman halklar adına hareket ettiğini iddia eden devletlerin askeri ve siyasi hegemonyası altında bulunmaktadır. Buna göre Kürdistan,

Kürdistan'ın yönetimi Kürdistanlılara bırakılmalı

halkı Müslüman olan Türkiye, İran, Irak ve Suriye devletleri tarafından İslam kardeşliği adı altında askeri ve siyasi hegemonya altında tutulmaktadır. Buna göre Azadi, Kürdistan'ın yönetiminin Kürdistanlılara bırakılması gerektiğini savunur. Aynı şekilde Kürdistan'da bulunan askeri güçlerin de ülke dışına çekilmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu bağlamda biz dört parçada bulunan dört devletin askeri güçlerinin Kürdistan'dan çekilmesini ve Kürdistan'ın yönetiminin Kürdistanlılara bırakılması gerektiğini savunuyoruz. Burada Kürdistanlılar derken tabii ki sadece Kürtleri kast etmiyoruz. Konuşmamın önceki kısmında da belirttiğim gibi Kürdistanlılar Kürdistan'da yaşayan bütün halklardan oluşur.

Peki, bu noktada nasıl bir siyasi mücadele benimsiyorsunuz?

İnisiyatif olarak, gönüllü birliktelik esasına dayalı olmak kaydıyla birlikte yaşamayı mümkün kılacak olan anayasal ortaklık tartışmalarını önemsiyor ve Kürtlerin kendi tercihleriyle özerklik, federasyon, bağımsızlık hakkını ve bunun meşruiyetini tartışma konusu yapmıyoruz.

Burada Kürtlerin statüsüyle ilgili olarak Azadi'nin belli bir önermesi bulunmamaktadır. Azap Kürt halkının çoğunluğunun tercihinin önemli olduğunu vurguluyoruz. Yöntem olarak Anayasal düzenleme yöntemi tercih edilmekte olup özü itibarıyla bir Toplumsal Sözleşme'ye ehemmiyet veriyoruz. Somuta indirgemek gerekirse özerklik, bağımsızlık ve federasyon tercihlerinden hiçbirini tartışma konusu yapılmamakta ve Kürt halkı hangisini isterse bunun "mümkün"lüğünü kabul ediyoruz. Biraz daha somut söylemek gerekirse, biz, yapılacak olan yeni anayasasının bir toplumsal sözleşme olması gerektiğini belirtiyoruz ve bunu savunuyoruz. Yani Kürtlerle Türkiye Cumhuriyeti arasında bir sözleşme yapılmalı ve buna göre yapılacak yeni bir anayasa çerçevesinde sorunun çözümünü önünde önemli bir adım atılmalıdır.

Tabii burada en çok merak edilen konu İnisiyatif'in şiddete ve silahlı mücadeleye bakış açısı olmaktadır. İnisiyatif; siyasal mücadele yöntemi olarak şiddeti tercih etmez, bununla birlikte meşruiyeti ve tabii/ilahi hakları esas alır. İnisiyatif'in burada

şiddet yöntemiyle hak aramaya olan yaklaşımı bir tercih meselesi olarak değerlendirilmektedir.

İnisiyatif'in çalışma yöntemine ilişkin olarak ve ek olarak şunu da belirtmek gerekir: İnisiyatif, Kürt milletinin gerçek manada tüm haklarına kavuşması için, sivil itaatsizlik de dâhil her türlü demokratik yollarla yaptığı mücadeleyi ve bu yolları esas alarak faaliyet ve çalışmalarını yürütmeyi meşru görür. İnisiyatifin mücadele yöntemi her türlü demokratik yol olarak tanımlanır.

İnisiyatif, Kürdistan ve özellikle Kürdistan'ın Kuzeyi'ndeki hiçbir hareketin, örgütün, cemaatin, siyasi parti veya grubun hasmı ya da tarafı değildir. Adalet ve dayanışma prensiplerine bağlı olarak işbirliği ve ittifakları savunur. Kuzey Kürdistan açısından belki de en can alıcı tespit bence budur.

Buna göre Azadi, Kürdistan'daki hiçbir siyasi, kültürel ya da dini yapılanmanın hasmı ya da tarafı değildir. Bu ilke, olması gereken çok genel bir ilke olmakla beraber geçmişte

yazıları ve şimdi olduğu gibi röportajlarla kendimizi anlatmaya çalışıyoruz. Ancak bir konuda netiz. Hâkim siyasi harekete vurarak ayakta durmak gibi bir yöntem izlemeyeceğiz. Böyle bir tutum zarar verir. Hâkim Kürt Siyasi hareketi ile aynı değiliz. Bir takım farklılıklarımız bulunmaktadır. Ancak Kürtlerin bulunduğu özel şartlar ve konumları her halükarda birliği ve ortaklaşmayı bize adeta dayatıyor. Renklerimiz farklı olabilir. Arada nüanslar bulunabilir.

Ancak biz bu nüansı bir zenginlik olarak görüyoruz.

İnisiyatif Kürt sorununun çözüm şeklini nasıl değerlendirmektedir?

Sorunun çözüm şeklini kuruluşta deklare ettiğimiz deklarasyon metninde açıkça izah ediyoruz aslında. Yukarıda buna kısaca değerdindim. Ancak burada da kısaca değerlendirmeye çalışayım. Şiddeti esas almıyoruz. Ancak şiddet kullananlar için bu ayrıca bir tercih meselesidir. Her türlü demokratik yol ve yöntemi meşru görüyoruz. Sorunun çözümü için bulunan şekiller aslında bellidir. Bağımsızlık, federasyon, özerklik ve Hâkim Kürt siyasi hareketinin önerdiği Demokratik Özerklik yöntemi. Bunların her biri aynı zamanda çözüm şeklidir. Şimdilik demokratik özerklik yöntemi daha bir mümkün görünüyor. Kürtlerin kahir ekseriyeti de bunun üzerinde ittifak etmiş görünmektedir. Dolayısıyla biz her bir parçanın buldukları hakim devletleri ile belli şekillerde statü elde etme çabalarını doğru buluyoruz ve destekliyoruz.

Kürt sorununun çözümünde nasıl bir sistem öngörmektedir İnisiyatif?

Sistem olarak önerdiğimiz belli bir sistem yok. Belli bir sistemi önermek ya da dayatmak yerine her parça halkının mümkün olan hakların peşinde koşması gerektiğini savunuyoruz.

Ancak nihai hedefimiz tabii ki Bağımsız Birleşik Kürdistan'dır. Dünyada 40-50 milyon nüfusu olup da devleti olmayan ya da kendi kendisini yönetmeyen Kürtler dışında başka bir halk yok.

Kürt halkı barışçı bir halk. Sürekli barışı savunmaktadır. Kürtler de kendi topraklarında komşularıyla iyi komşuluk ilişkileri içinde yaşamak istiyor.

Kürt sorununu nasıl açıklıyorsunuz, sorun nedir, çözüm nedir?

Tabii bu soru geniş bir soru. Çok kapsamlı cevap vermek gerekiyor. Bunun için bu soruyu çok kısa ve bir iki cümle ile cevaplamak istiyorum. Aslında bu röportajın bütün soru ve cevapları aynı zamanda bu sorunun da cevabını vermeye yönelik. Kürt sorunu artık bireysel ya da kolektif insan hakları düzenlemeleriyle çözülebilecek bir sorun değil. Dolayısıyla ortada artık bir Kürt sorunu yoktur. Ortada bir Kürdistan sorunu vardır. Çözüm ise tek kelimeyle ifade etmek gerekirse statü sorunudur. Kürt sorunun Kürtler belli bir statüyü elde etmeden çözülmesi artık imkânsız bir hale gelmiş bulunmaktadır.

Günümüz koşullarında yasal zeminde statü elde etme mücadelesini nasıl değerlendirirsiniz?

Yüzyıl da savaşsız sonunda bir masanın etrafına oturup sorunu konuşarak çözmek zorundasınız. Kürtler çoktan bunun farkına vardılar. Geldiğimiz nokta itibarıyla devletin de bunun farkına vardığını görüyoruz. Dolayısıyla silahların bırakılmasından değil susmasından söz etmek gerekir ki yapılan da aslında odur. Eğer bir statünüz olacaksa (ki bir statü olmadan Kürt sorununun çözülmesi artık imkânsızdır. Buna yukarıda değerdindim) o zaman mutlaka meşru silah taşıma hakkınız da olmalıdır. Bütün bunların yasal zeminde, demokratik ortamda olması gerektiğini düşünüyorum. Herkes istediği fikri açıkça söylemeli. Gerek devlet gerekse Kürtler yapacağı propagandayı özgürce ve açıkça yapmalı. Dünyanın sorunlu olan bütün bölgelerinde de aynı yöntemin kullanıldığını, denendiğini görüyoruz. Örneğin Katalanya halkı, örneğin İrlandalılar. Eninde sonunda referandumla çözülecek şeylerdir bunlar. Doğrusu da budur. Ne Kürt ne de Türk evlatlarının artık ölmesi gerekmiyor. Her şeyi konuşarak çözmek gerekir. Birlikte kalınacaksa, federasyon olacaksa hatta bağımsızlık bile olacaksa bunu referandumla çözmek gerekir.

Devam edecek...

(prestijhabervan.com)

Arınç'tan Erdoğan'ın danışmanına tepki

T.C. Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, orduya kumpas kurulduğunu iddia eden Erdoğan'ın başdanışmanı Yalçın Akdoğan'a tepki gösterdi.

Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, orduya kumpas kurulduğunu iddia eden Erdoğan'ın başdanışmanı Yalçın Akdoğan'a tepki göstererek, "O zaman ona sormak lazım. Sen neden böyle bir yazı yazdın? Bir insan hem milletvekili olup, hem başdanışman olarak devam edemez. O sıfatı devam ediyor arkadaşın" dedi. Arınç, "sabahtan akşama kadar twit atan" bakanlara da tepki gösterdi.

Ankara'da Başbakanlık muhabirleriyle bir araya gelen Bülent Arınç, gündemdeki konuları değerlendirdi.

"Genel af" konusunda "Bir genel af ve af beklentisi içinde hiç kimse olmasın" diyen Bülent Arınç, "Af kelimesi çok tehlikeli bir kelime. Hükümetten parlamentodan birisi konuşursa herkes de büyük bir beklenti oluşur. İçerideki insanları düşünün, af yatar af kalkarlar. Hiç birimiz ağzımıza şu veya bu suçlular için af konusunu getirmeyiz. Hükümet olarak da bizim böyle bir düşüncemiz yok" şeklinde konuştu.

UZUN TUTUKLULUK SÜRELERİ

Arınç, uzun tutukluluk sürelerine ilişkin şunları ifade etti: "Ben üç seneden beri, uzun tutukluluk sürelerin cezaya dönüştüğünü söylüyorum. Tahliyeye

dönüşmesi gerektiğini söylüyorum. Adil yargılanma hakkının ihlal edilmemesi gerektiğini düşünüyorum. Bireysel başvurudur. Herkesin ayrı ayrı müracaat etmesi gerekir dediler. Bu sefer herkesin yaptığı

başvuruya göre değerlendirmeye başladılar."

Hatay İl Jandarma Komutanlığı ekipleri tarafından Kırıkhan-Reyhanlı yolu üzerinde durdurulan ve içerisinde silah bulunan TIR'a ilişkin bir soru üzerine Arınç, bunun 17 Aralık rüşvet ve yolsuzluk operasyonları ile ilgili olmadığını ve Suriye'deki radikal unsurlara "bir kuruş" yardımlarının olmadığını savundu.

HATAY'DA DURDURULAN TIR

Arınç şöyle dedi: "Bu sefer ismini söylemeyeyim. Her şeyi 17 Aralık'la irtibatlı görmeyelim. Ama zannediyorum ki bundan

sonra da bir süre devam edecek. Dün bu TIR'la ilgili olarak İçişleri Bakanı'nın açıklamaları olmuş. Benim de ona katılmam doğru olanıdır. Suriye'de yaşanan olayların Türkiye'yi etkilememesi mümkün değil. Biz tabii Türkiye olarak çok insani bir iş yapıyoruz. Büyük bir maddi külfet getirmesine rağmen. Burada görüldüğü kadarıyla TIR şüpheli olma sebebiyle durdurulmuş. MİT mensupları olaya müdahale etmeyin demiş. Vali bir yazı göndererek teyit etmiş. Savcı jandarma gelmiş. Onlara anlatılmış, tutanak tutulmuş. Ama bu resmi yazı karşısında MİT kanunu karşısında belli hükümler var. Bu konunun aranmadan devam etmesine karar verilmiş.

Bunun karşısında söylenecek sözlerin İçişleri Bakanı tarafından nasıl karşılandığı önemlidir. Suriye'deki Türkmenlere gönderilen insani yardım olarak bahsetmiştir. Ancak dün açıklama üstüne açıklama yapan CHP'nin milletvekillerini dinledim üzülüm. Geçmişte de Esad'ın yanına gitmek için çok gayretleri olmuştu. Onların Esad ailesiyle duygusal bağları olduğunu da biliyoruz. Onlar Türkiye'nin Suriye'deki muhaliflere yardım yapmasını büyük bir suç olarak kabul ediyorlar. Bizim Suriye'deki radikal unsurlara bir kuruş bir yardımımız yok. Suriye halkına da ayırt etmeksizin insani yardım yapıyoruz. Dolayısıyla speküle edilmiş haberleri bir kenara koyarak, bakanımızın açıklamasını

ben şahsen yeterli görüyorum.

TWİTTÇİ BAKANLAR

AKP milletvekili Burhan Kuzu'nun devlet içindeki paralel yapıya ilişkin bir rapor olduğu yönündeki açıklamayı da değerlendiren Arınç, "Bir başkası çıkıyor, iki bin kişilik liste var diyor. Biz tweet hesabımızdan kimseyi rencide edecek, flaş bir şeyler yazalım, trend topic olsun hevesinde değiliz. Ama bu öyle bir hastalık haline geldi ki, çit çit çit, sabahtan akşama kadar bunlarla uğraşıyorlar. Bu işten vazgeçsinler öncelikle bakanlar" diye konuştu. Arınç şöyle devam etti: "Danışman sıfatı taşıyan insanlar çit çit çit, şu kadar tweet attım, şu kadar retweet aldı, elinin körü oldu. Bunlar iş değil. Bunlar yazılıp çizilip söyleyince siz haklısınız tabii. Bir tartışma başlıyor. Fişlemeler ahlaksızlıktır diyen bir insan bu konu karşısında ne diyebilir? Bir başka gazetede böyle bir başlık gördüm paylaşmış oldum. E paylaşma."

YALÇIN AKDOĞAN'A TEPKİ

Arınç, orduya kumpas kurulduğunu yazan Başbakan'ın başdanışmanı Yalçın Akdoğan'a da tepki gösterdi:

"Bir kumpas kuruldu sözü kendi ifadesidir. O zaman ona sormak lazım. Sen neden böyle bir yazı yazdın? Bir insan hem milletvekili olup, hem başdanışman olarak devam edemez. O sıfatı devam ediyor arkadaşın. Sen dikkat edilen, sözü, yazıları takip edilen bir insansan açıkla. Açıkladım diyor, bu açıklama tatmin edici mi değil mi siz karar vereceksiniz."(ANF)

'Kürd Parlamenterler Federasyonu' kuruluyor

Kürdistan'ın dört parçasından ve Avrupa ülkelerinden Kürd parlamenterlerin katılacağı özel bir federasyon kuruluyor. Kürdistan Parlamenterler Yüksek Kurulu Üyesi Xelil İbrahim, BasNews'e yaptığı açıklamada, kurul olarak yakın zamanda Amed'e bir ziyarette bulduklarını hatırlattı. Bu ziyarette Amedli Kürd bir siyasetçinin Kürdistan ve Avrupa ülkelerinden Kürd parlamenterlerin oluşturacağı ortak bir federasyon kurmak için teklifte bulunduğunu belirten İbrahim, "Kürd parlamenterleri ortak bir çatı altında buluşturmak için

Avrupa ve İran'daki Kürd parlamenterler kardeşlerimize de teklif götürüldü ve onlar da bu teklife çok sıcak baktı" dedi.

BDP ve HDP'li milletvekillerinin öneriye ilişkin yaklaşımı hakkında da İbrahim "Onlar da bu fikre çok sıcak bakıyor ve her türlü desteği sunacaklarını belirtiyorlar" dedi. İbrahim konuşmasını şöyle sürdürdü: "Bu şekilde ortak bir federasyonda Kürd parlamenterlerin buluşması dört parçadaki Kürdlerin iradelerinin bir olması adına önemli bir

adımdır.

Böyle bir yapılanma bütün Kürd partilerinin ortak karar mercii olarak dünyada Kürdlerin haklı davasının savunuculuğunu yapabilir." Bu federasyonun, kurulması planlanan Kürdistan Ulusal Kongresi'ne eşdeğer olmadığını vurgulayan İbrahim, yakın bir zamanda Kürdistan'ın diğer parçalarından parlamenterlerin Hewlêr'i ziyaret edeceklerini ve kurulacak olan federasyonun bileşenlerini ve karar mekanizmalarını belirlemek için görüş alışverişinde bulunacaklarını söyledi.(Basnews)

PKK Merkez Komitesi, Paris Katliamı'nı asla unutmayacaklarını ve mutlaka hesabının karanlık güçlerden sorulacağını belirtti. PKK Merkez Komitesi tarafından dün "Paris Katliamı, ikinci Dersim Katliamıdır"

PKK: Mutlaka hesabı sorulacak

landı. Merkez Komitesi, açıklamasında üç Kürt kadın devrimciyi şöyle anlattı: "Sara -Sakine Cansız yoldaşımız: PKK'nin ve Kadın Özgürlük Hareketi'nin kurucu

ma tutku düzeyinde olan bağlılığı, coşkusu, hiçbir engel ve zorluk tanımayan kararlı yürüyüşü, dürüst, sade, titiz, mütevazı yaşam anlayışı, Önderliği ve Özgür Kürdistan'a olan büyük aşkı ve direnişçi kişiliği, Özgürlük Hareketimizin rengini ve kimliğini oluşturmuştur.

Rojbin-Fidan Doğan yoldaşımız: Siyasi, diplomatik çalışmalarında birikimi, zekası, emeği ve örgütleyici özellikleriyle üstün başarılar sergileyen, "yaşam sevgisinin bireye indirgenmiş hali" olan duruşuyla, düşünce gücü, çözümleyiciliği, heyecanı, son derece pozitif, yapıcı, sürekli gülümseyen, bıkmadan usanmadan yüksek bir tempoyla tüm çalışmalara katılan, çalışma azmin ve iradenin en iyi genç örneklerinden olan, alçakgönüllü ve son derece hareketli, sevimli, candan, Elbistanlı bir Alevi-Kürt kadın özgürlük mücadelecisi. Uzun yıllar yurtdışında yaşamasına rağmen bir

gün bile ülkesiyle bağını koparmayan büyük bir özgürlük militanımız. Ronahi-Leyla Şaylemez yoldaşımız: Özgürlükçü Kürt gençlik hareketinin en dinamik, enerjik, emekçi ve fedakar, bir kadın ve bir genç olarak yaşamını devrime adayın Ronahi yoldaş Avrupa'da büyümüş olmasına rağmen kapitalist modernite güçlerine yenik düşmemiş, Amed'in direnişçi, mücadelecisi ve doğal bir Kürt genç kadını olma özelliğini hiç bir zaman yitirmemiş özgürlük sevdalısı."

Üç büyük özgürlük fidanı

Kürdistan özgür kadın hareketinin ve Kürdistan özgürlük hareketinin boyun eğmeyen üç sarsılmaz iradesi ve abideleşen üç büyük özgürlük fidanını asla unutmayacaklarını vurgulayan PKK Merkez Komitesi, "Partimiz, Kürdistan halkı ve Önderlik çizgisinde özgürlüğüne kilitlemiş soylu Kürt kadını, bu lanetli katliamı asla unutmayacak ve mutlaka hesabını karanlık güçler-

başlığıyla PKK sitesinden yayınlanan yazılı açıklamada, hiçbir gücün Paris Katliamı'nı oraya buraya öteleyerek, başkalarını üstüne atarak örtemeyeceği, gizlemeyeceği ve sorumluluğundan kaçamayacağı vurgu-

üyesi, efsanevi zindan direnişçisi, 40 yıllık direniş ve mücadelemizin büyük emektarı, Özgürlük Hareketi'nin cesur, iddialı ve azimli yürüyüşçüsü, temel yaşam ve moral kaynağı, bilgeliği, onurlu ve iradeli duruşu, cesareti, yaşa-

Güney Kürdistan'dan petrol akışı resmen başladı

içerisinde dünya piyasalarına sunulacağını umduğunu kaydetti.

Petrol akışı, yapımına 2012 yılında başlanan ve geçtiğimiz ay tamamlanan Güney Kürdistan-Türkiye boru hattından sağlanıyor.

Petrol aktarımına 15 Aralık'ta deneme amacıyla başlanmıştı. Resmî petrol akışı

ylbaşında başlamış oldu.

Günde ortalama 150 bin varil petrol aktarılırken bu rakamın bu yıl 400 varile ulaşması bekleniyor. Bu süre içerisinde gönderilen petrolün yüzde 50'sinin dünya petrol fiyatları altında olacağı ve yüzde 50'sinin ise normal fiyata satılacağı kaydediliyor.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız, Güney Kürdistan petrol akışının başladığı ve petrolün Ceyhan'da tanklara doldurulduğunu açıkladı. Türkiye Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız düzenlediği basın toplantısında, Federal Kürdistan Bölgesi'nden petrol akışının başladığını duyurdu.

Yıldız, Güney Kürdistan'dan gelen petrolün, tam mutabakat sağlanarak bu ay

YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

Demirtaş: Hizbullah adil yargılanmadı

BDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş, Yeniden Yargılama ve Af tartışmalarıyla ilgili yaptığı açıklamada, mahkemelerin Hizbullah dahil kimseyi adil yargılamadığını söyledi.

Özel yetkili mahkemelerin kaldırılması gerektiğini vurgulayan Selahattin Demirtaş, günümüzdeki yargının durumunu 'Ak Parti'nin kendi yarattığı canavar' şeklinde nitelendirdi.

Özel Yetkili Mahkemelerin yargıladığı ya da yargılamayıp cezalandığı dosyaların sivil mahkemelerde yeniden yargılanması gerektiğini belirten Demirtaş, "Kimi yargıladılarsa hiç ayırım yapmaya gerek yok, sivil mahkemede yeniden yargılanmalı. Hizbullah dahil, bu mahkemeler kimseyi adil yargılamamış. AKP bunu yapabilir mi? Yarattığı canavarla

mücadele için yapabilir." ifadelerini kullandı.

Yargısız İnfazlarla İtibarsızlaştırmalar Var

Yargıdaki kumpas iddaları daha

önce de gündeme gelmiş fakat dikkate alınmamıştı. Geçtiğimiz günlerde konuy-

la ilgili olarak Başbakan Erdoğan'ın siyasi danışmanı ve AK Parti Ankara Milletvekili Doç. Dr. Yalçın Akdoğan da yaptığı bir açıklamada yargıdaki kumpaslarla ilgili konuşmuş, "Yanlış yapan kişileri değil de kurumları zan altında bırakan veya suçluluğu ispat edilmeden kişilerin itibarını zedeleyen yaklaşımlar zaman zaman organize bir kampanyaya dönüşebilmekte, adeta bir kumpas şeklinde görünüm vermektedir. Bir kısım medya organları, STK'lar, sivil veya bürokratik çevreler bu olumsuzluklara alet olabilmekte, insanların şahsiyetlerine yönelik itibarsızlaştırma, yargısız infazda bulunma veya kurumların saygınlığına gölge düşürme operasyonlarına bilerek veya bilmeyerek ortak olabilmektedirler." değerlendirmesinde bulunmuştu. (Hürseda Haber)

BDP'li 2 vekil tahliye edildi

BDP milletvekilleri Gülser Yıldırım ve İbrahim Ayhan Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından tahliye

edildi. Anayasa Mahkemesi'nin kararını dikkate alan Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi, KCK davasının tutuklu sanıkları BDP milletvekilleri Gülser Yıldırım ve İbrahim Ayhan'ın tahliyesine karar verdi. Anayasa Mahkemesi Yıldırım ve Ayhan'ın avukatlarının müracaatı üzerine vekillerin "seçme ve seçilme haklarının ihlal edildiği" yönünde karar vermişti. AYM'nin kararı üzerine dosyaya bakan savcının tahliye talebini değerlendiren Mahkeme Yıldırım ve Ayhan'ın tahliyesine karar verdi.

Hüda-Par Adayından BDP'lilerin tahliyesine destek

Hüda-Par Nusaybin Belediye Başkan Adayı Seyfettin Ağırman'dan BDP'li Milletvekillerin tahliyesine destek geldi. Hüda-Par Nusaybin Belediye Başkan Adayı Seyfettin Ağırman'dan BDP'li Milletvekillerin tahliyesine destek geldi. Ağırman: "BDP'li Milletvekillerin tahliyesi olumlu ve desteklediğimiz bir gelişmedir. Biz her zaman halkın seçtiği insanların özgürlüğünden yanayız" dedi.

Ağırman, Nusaybin Belediye Başkan Adayı seçilmesi sonrası Nusaybin'de yayınlanan gazetelerin Yayın Müdürlerine nezaket ziyaretinde bulunduğu sırada BDP'li Milletvekillerin tahliye kararı açıkladı.

Gazetecilerin sorusu üzerine Ağırman, BDP'li Milletvekillerin tahliyesini değerlendirdi.

Tahliyeleri "bir insani hak olmakla beraber halkın verdiği bir ruhsat" olarak değerlendiren Ağırman, diğer

Milletvekillere tanınan hakların bu milletvekillere de tanınması gerektiğini söyledi.

Ağırman şöyle konuştu:

"Bu insanlar madem ki gerekli olan şartlara haizdiler, seçildiler, diğerlerine tanınan haklar neden bu insanlara tanınmadı. Örneğin CHP'den seçilen insanlar dediler ki "biz totodan çıktık. Şimdi bu halkı idare eden bir meclisten toto terimi kullanıyorsa bir anormallik vardır. Ceza almasına rağmen sen kalkıp CHP'nin milletvekilini serbest bırakıyorsun ancak ceza almamış olan insnalrı bırakmıyorsun bu bir haksızlıktır. Milletvekillerinin tahliye edilmesi bizim açımızdan ve partimiz açısından uygun bir karardır. Sadece milletvekilleri değil şu anda cezaevinde olan tüm siyasi tutukluların, hükümlü-

lerin ve mağdurların da serbest bırakılması gerekir. Toplumsal barış olacaksa toplumsal bir kapsam alanı da olmalıdır. Sadece kişilere göre

yargılama ve adalet olmaz. Biz bunu her zaman dile getiriyoruz. Adalet herkes için lazımdır ve gereklidir."

Yerel seçimlere de değinen Ağırman: "Türkiye geneli bir seçim olacak. Bazı uçların demokratik ortama müdahale etmesine de karşıyız." şeklinde konuştu.(nusaybinim.com)

Meclis'te tutuklu vekiller için komisyon

BDP, AKP ve CHP grup başkan vekilleri yaptıkları görüşmede tutuklu verilere ilişkin komisyon kurdu.

BDP grup başkan vekilleri İdris Baluken ve Pervin Buldan, AKP Grup Başkan Vekili Mahir Ünal ve CHP Grup Başkan Vekili Engin Altay, tutuklu milletvekillerine ilişkin Meclis'te bir araya geldi.

Görüşmede üç partinin hukukçu vekillerinden oluşan bir komisyon kuruldu. Komisyon üyeleri ise BDP'den Hasip Kaplan, AKP'den Doğan Kubat, CHP'den de Atilla Kart oldu. Komisyon üyeleri Pazartesi günü bir araya gelerek, hem tutuklu vekillerin durumu hem de yargılanıp cezası onanan vekillerle ilgili kalıcı çözüm için çalışma yapacak. Çalışmanın ardından grup başkan vekilleri düzeyinde çalışma ele alınacak ve çalışma Meclis Başkanlığı'na sunulacak.(ANF)

Amed'de geçtiğimiz Haziran ayında yapılan Şeyh Said'i (Şêx Seîd) anma etkinliğiyle ilgili tertip komitesinde yer alan 5 kişi hakkında dava açılmıştı. "Örgüt propagandası yapmak" suçundan haklarında dava açılan 5 kişi, yargılandıkları ilk duruşmada beraat etti. Amed'de 28 Haziran 2013 günü, bazı siyasi parti ve sivil toplum örgütlerinin girişimiyle 1925 yılında asılan Şeyh Said ve arkadaşlarını anma etkinliği düzenlendi. Etkinlik sırasında üzerinde 1925 yılında idam edilen Şeyh Said, 1937 yılında idam edilen Seyid Rıza, 1946 yılında idam edilen Mahabad Kürd Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Qadı Muhammed, Federal Kürdistan Bölgesi Başkanı Mesud Barzani'nin babası Melle Mustafa Barzani ve PKK Lider Abdullah Öcalan'ın fotoğraflarının bulunduğu bir pankart

Şeyh Said'i anmadan yargılanan 5 kişiye beraat

asıldı. Üzerinde 'Yolunuz yolumuzdur' yazılı olan pankartla ilgili Amed'deki Cumhuriyet Başsavcılığı soruşturma başlattı. Soruşturma sonucunda etkinliğin tertip komitesinde bulunan BDP yetkilisi Şaban Turhan, Devrimci Demokrat Kürt Derneği (DDKD) Genel Başkanı İmam Taşçier, Din Adamları Derneği Başkanı Süleyman Ekinci, Katılımcı Demokrasi Partisi (KADEP) Amed İl Başkanı Civanroj Ceyhan ve Özgürlük ve Sasyalizm Partisi (ÖSP) yetkilisi Aziz Mahmut Ak hakkında 'Yasadışı örgüt propagandası' yapmak suçlamasıyla dava açıldı.

8. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davanın ilk duruşmasında tutuksuz 5 sanık ve avukatları hazır bulundu. Duruşmada

savunmaları alınan tutuksuz sanıklar, etkinliğin Şeyh Said ve İstiklal Mahkemeleri mağdurlarını anmak için yapıldığını belirterek, suçlamaları kabul

etmedi. Duruşmada söz hakkı verilen İmam Taşçier, "Biz etkinliği yapmadan önce o pankart asılmış. Yani bizden önce asılmıştır. Bizim o afişle bir ilgimiz yoktur. Programımızda böyle bir afişin asılması da yoktu. Afiş saat 13.00 sıralarında getirilmiş ve polis müdahale etmiştir" dedi. Daha sonra esas hakkındaki görüşünü açıklayan Cumhuriyet Savcısı, sanıkların "üzerine atılı suçu" işlediklerine dair savunmalarının aksini kanıtlayacak delil bulunmadığını belirterek, beraatlerine karar verilmesini istedi. Duruşmaya kısa bir ara veren mahkeme daha sonra kararını açıkladı. Mahkeme, sanıklar Aziz Mahmut Ak, Şaban Turhan, İmam Taşçier, Süleyman Ekinci ve Civanroj Ceyhan'ın "yüklenen suçu" işledikleri sabit olmadığından beraatlerine karar verdi.

Mehmet Ağar, Korkut Eken ve İbrahim Şahin'in de sanık olduğu 'faili meçhul davası'nın ilk duruşması 19 Şubat'ta görülecek.

T24'ün haberine göre 1990'lı yıllarda işlenen 11 'faili meçhul' cinayete ilişkin iddianame kabul edildi. Eski İçişleri Bakanı, Adalet Bakanı ve Eski Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar, eski MİT Kaçakçılık Daire Başkanı Korkut Eken ve eski Emniyet Genel Müdürlüğü Özel Harekat Başkanvekili İbrahim Şahin'in de

sanık olduğu davanın ilk duruşması 19 Şubat'ta yapılacak. Faili meçhul cinayetlere ilişkin ilk iddianame, TMK 10. maddesiyle yetkili Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen faili meçhul cinayetlerle ilgili soruşturmanın ilk iddianamesi 1993 yılında

Katil üçlü yargılanacak

öldürülen Altındağ Nüfus Müdürü iki duruşmanın ilk tarihi 19 Şubat. Necip Baskın cinayetiyle ilgili 180 sayfalık iddianamede, MİT'ten gelen bilgilerin özeti yer

Ankara 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nin gördüğü davanın ilk duruşmasına Mehmet Ağar katılmadı. İkinci duruşma tarihi olarak 19 Şubat verilmişti.

Dün kabul edilen iddianame ile Necip Baskın cinayetinin görüldüğü dava birleştirildi. Her

alırken, sürpriz gizli tanık ifadeleri de yansıdı. İddianamenin içinde 100 klasör olduğu öğrenildi.

Temizöz'e müebbet istemi

Bu arada Amed'de görülen JİTEM davasının duruşmasında savcı, tutuklu sanık Albay Cemal Temizöz'ün sorgu ekibi kur-

duğu ve talimatlarıyla çok sayıda cinayet işlendiğini belirterek, 5 kez ağırlaştırılmış müebbet ile 100 yıl hapis cezası istedi.

Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde 1993 ile 1995 yılları arasında 20 'faili meçhul' cinayetten sorumlu oldukları gerekçesiyle haklarında

dava açılan ve aralarında emekli Albay Cemal Temizöz ve Cizre eski Belediye Başkanı Kamil Atağ'ın da bulunduğu 8 kişinin yargılanmasına devam edildi. Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davanın 45. duruşmasına, Balyoz davasında hüküm giyen tutuklu sanık Kayseri eski İl Jandarma Komutanı emekli Albay Cemal Temizöz, SEGBİS sistemi üzerinden katılırken, tutuklu sanıklar Burhanettin Kıyak, Adem Yakın, tutuksuz sanık Kamil Atağ ile mağdur ve sanık avukatları duruşmada hazır bulundu.

Kimlik tespitinin ardından mahkeme heyeti, mütalaasını sunmak için savcıya söz verdi. Savcı hazırladığı esas hakkındaki mütalaasında, Emekli Albay Cemal Temizöz'ün sorgu ekibi kurduğu, bu ekibin gözetiminde kaldıkları kişileri sorgulayarak öldürdüğünü belirterek, 1990-

2000 yılları arasında Cizre'de tespit edilmiş 48 faili meçhul cinayetin işlendiğine dikkat çekti.

Savcı, sanık Temizöz'ün örgütün liderliğini yaptığı, Adem Yakın ile Hıdır Altuğ, Abdülhakim Güven ve Burhanettin Kıyak hakkında "örgüt kurma, yönetme ve örgüt üyeliği" açısından suçlarını zaman aşımına uğradığını belirterek, bu suçtan yargılanmalarının düşürülmesini talep etti. Savcı, Cizre eski Belediye başkanı Kamil Atağ ile oğulları Temer ve Kukel Atağ'ın Cemal Temizöz'ün liderliğini yaptığı örgütün üyesi olduklarına dair delil bulunmadığından bu suçtan sanıkların beraatını istedi. Mütalaanın sunulmasının ardından mağdur avukatlarına savunma yapmaları için mahkeme heyeti söz verdi. Haber hazırlanırken mağdur avukatlarının savunmaları devam ediyordu.

YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

Косрат Расул: Халабджа перекраивает карту Курдистана

По случаю переименования Халабджи в новую провинцию Курдистана, первый заместитель Генерального секретаря ПСК Косрат Расул Али поздравил народ Курдистана и Халабджи.

"Это наша Халабджа, которая заявила о курдском народе и их законных правах на весь мир, сегодня она изменила карту Курдистана и стала четвертой провинцией. По

этому поводу я хотел бы выразить мои самые теплые поздравления народу Курдистана и особенно уважаемых жителей Халабджи. Я призываю всех курдских депутатов внутри иракского парламента ратифицировать это решение в иракском парламенте".

Первый заместитель Генерального секретаря ПСК Косрат Расул Али добавил, несмотря на то, что в про-

шлом году был свидетелем некоторых неудавшихся попыток, курдский народ

получил в новом году ожидаемое решение, а именно - 31 декабря 2013 переименование района Халабджа в новую четвертую провинцию автономного Курдистана.

"Нельзя отрицать, что мы с самого начала были инициаторами законного права граждан Халабджи, и сегодня наши усилия увенчались успехом - Халабджа стала провинцией. Я призываю все стороны улучшить условия проживания для жителей Халабджи, так как они заслуживают лучшего", заключил он.

В 1946 году глава Мехабадской Республики Кази Мухамед собрал совещание, на котором, среди других вопросов, он предложил придумать название для формирующейся курдской армии. Присутствующие предлагали разные варианты. В это время в комнату вошел человек по имени Ахмад Дасмал (Ehmed Desmal), который разносил чай. Он нагнулся к Кази Мухамеду и что-то сказал ему на ухо. Кази Мухамед сообщил присутствующим предложение разносчика чая и оно всем понравилось и единогласно было принято. Так, по предложению Ахмеда Дасмала и появилось красивое курдское слово ПЕШМАРГА.

... Пешмерга, пешмарга

(курд. Pêşmerge, курд. مەجرەمشێپ — «идущие на смерть», «глядящие в лицо смерти») — курдские военизированные формирования в Иракском Курдистане.

Название возникло в середине XX века как курдский эквивалент иранско-арабскому понятию «фидаи», которым называли воинов, посвятив-

Кто придумал название - пешмарга?

ших себя борьбе за высокую идею (первоначально — за веру); само слово якобы ввел курдский писатель, поэт и политический деятель Ибрагим Ахмед. Во время Сентябрьского восстания в 1961—1975 годах отряды пешмерга, численность которых за время восстания выросла примерно до 15000 человек, стали ходить на регулярные армейские подразделения — бойцы были одеты в единообразную защитную форму, получали жалование, были сведены в «дивизии» (фактически бригады), батальоны, роты, взводы и отделения. Для поступления на службу в пешмерга необходимо было пройти серьезный

отбор, не брали женщин и подростков до 18 лет. Жилищами для пешмерга служили главным образом пещеры; в пещерах находились и склады. В 1961-63 гг. в пещере находилась и штаб-квартира ДПК, считавшаяся одновременно генеральным штабом курдской армии. Летом жили, как правило, в шалашах.

Бойцы Пешмерга.

Основным оружием пешмерга в 1960-х гг. были чешские довоенные винтовки «Брно-17» (модификация немецкой винтовки); постепенно их вытеснили советские АК и АКМ, в том числе и их низкокачественные, но дешевые китайские модификации. В-

скоре после начала Сентябрьского восстания (а именно в 1963 году) появились минометы, в том числе тяжёлые. Появилась и артиллерия, так что у Мустафы Барзани существовали даже особые артиллерийские курсы.

После принятия в 2005 г. новой иракской конституции, пешмерга формально считается элементом иракских силовых структур, хотя фактически подчиняются прежде всего правительству Иракского Курдистана (создавшему Министерство по делам пешмарга) и руководству своих партий — Демократической партии Курдистана и Патриотического союза Курдистана).

Объединение курдских депутатов разных стран

Курдский парламентский союз организует встречу всех курдских депутатов Ближнего Востока и Европы, целью которой является освещение курдских интересов в этих странах.

Образован комитет для организации съезда. По мнению депутатов встреча может быть ступенькой на пути к формированию курдского национального конгресса, который был намечен на август прошлого года, но так и не состоялся.

"Оргкомитет уже посетил Иран и Турцию, а также провел переговоры с политическими группами в Рожава (Западный Курдистан)", ска-

зал его глава, Нимат Абдулла. "Мы намерены объединить всех курдских депутатов, где бы они ни находились в мире для принятия участия в этом съезде", сказал он для «Рудав».

Нимат Абдулла объяснил, что для курдских депутатов целью конгресса является преследование политических, экономических и культурных интересов курдского населения в странах Ближнего Востока и Европы и поднятие дискуссии на международном уровне. Нажат Ясин, член оргкомитета, сказал для «Рудав», что все политические партии в четырех частях Курдистана (Ирак, Сирия, Турция

и Иран) приветствовали идею и выразили удовлетворение тем, что конгресс не рассматривается в политической повестке дня.

Ясин отметил, что курдский национальный конгресс, который политические партии пытались провести в августе прошлого года, несколько раз откладывался. «Организация конгресса для курдских депутатов является соответствующим шагом для того, чтобы собрать парламентариев из всех частей мира вместе», сказал он.

Автономный Региональный Курдистан Ирака имеет свой 111-местный парламент. В соседнем Иране, несмотря

на некоторые недавние претензии к правительству, курдские депутаты активно сотрудничают с парламентом. В Турции курды имеют 36 мест в парламенте.

Кроме того, есть депутаты курдского происхождения в европейских странах, таких как Великобритания и Швеция. Кардо Мухаммад, депутат от движения Курдистана Горан, сказал, что конференция депутатов может стать основой для более прокурдского национального конгресса. "Это попытка организовать съезд для всех курдских депутатов не связана с волей курд-

ских партий, которую они хотят навязать национальному конгрессу", сказал Мухаммед. "Я считаю, этот съезд будет оказывать давление на

политические группы в целях объединения своих голосов в интересах курдского народа" - заключил Кардо Мухаммад.

Курс валюты и золота в Курдистане

На сегодняшний день 5/1/14, курс валюты в Курдистане составляет 123 тысячи 150 динар за 100 американских долларов.

Пять грамм золота в 18 карат (750 проба) можно купить за 183 тысячи динар. Курс валюты других стран на сегодня: 100 долларов = 123 тысячи 150 динар 100 евро = 168,5 тысяч динар 1 турецкая лира = 600 динар 1000 иранских тман = 411 динар Курс золота за 5 грамм в каратах: 18 карат золота = 183 тысячи динар 21 карат золота = 215 тысяч динар 24 карата золота = 244 тысячи динар

Патриотический союз Курдистана объявил о своей поддержке спецоперации против гнезд терроризма и экстремистских групп, призывая к необходимости выразить "обеспокоенность для всех партий в политическом процессе". Сегодня ведущий основатель Патриотического союза Курдистана Фуад Максум заявил "Патриотический союз Курдистана осуждает терроризм и решительно реагирует на силы террора, которые являются угрозой против всех иракцев независимо от

В целях укрепления мирного процесса в стране, турецкий суд в субботу заявил о требовании освободить ещё трех депутатов-курдов, после выхода двух других в пятницу, задержанных по обвинению в связях с РПК. Судья в городе Диярбакыр постановил освободить двух курдских депутатов ПМД (Партии мира и демократии). Курдский независимый Конституционный суд заявил, что задержание депутатов является

ПСК : Мы поддерживаем борьбу против терроризма

их сект, национально-стей и верований. Фуад Максум отметил что "Мы в то же время считаем, что успех процесса ликвидации терроризма, связан с успехом процесса строительства демократического и федерального государства. Максум сказал что политические партии в соответствии с Конституцией, в атмосфере прозрачности перед гла-

зами всех граждан должны мобилизовать все свои силы на всех уровнях, для достижения национальной цели в ликвидации совместного терроризма для безопасности и стабильности. Они должны продолжить процесс строительства и обеспечить процветание и благополучие для всех сынов иракского народа" сказал Максум.

Турецкий суд требует освобождения трех курдских депутатов

нарушением их прав. В пятницу суд в Диярбакыре постановил выпуск двух депутатов, победивших на парламентских выборах в 2011 году в Партии мира и демократии, они были задержаны в течение нескольких лет по обвинению в связях с Рабочей Партией Курдистана.

Мирные переговоры между РПК и турецким правительством могут при-

вести к освобождению всех пяти курдских депутатов. pukmedia.com

Курдистанский Инвестиционный Совет заявил, что в 2014 году его чиновники будут уделять больше внимания инвестициям в сельское хозяйство и туризм.

На пресс-конференции, состоявшейся на этой неделе в Эрбиле, заместитель председателя Инвестиционного Совета, Навроз Мавлуд, сказал,

За семь лет инвестиции в Эрбиль достигли 20 млрд. долл. США

что "в 2013 году, более 5 миллиардов долларов США было инвестировано в Эрбиль иностранными компаниями и корпорациями. Причем большинство было вложено в жилищный сектор". "Статистика показывает, что более 20 млрд. долл. США было инвестировано в Эрбиль за последние семь лет. В 2014 году большая часть инвестиций будет вложена в

сельское хозяйство и туризм", сказал Мавлуд.

Он также отметил, что "33 компании были внесены в черный список в связи с не соблюдением инвестиционного права Курдистана".

Эрбиль получил почетное звание "Столицы арабского туризма 2014 года", что также принесет Курдистану немалые экономические выгоды.

Пешмарга отрицает свое присутствие в провинции Анбар

Министерство Пешмарга отрицает наличие своих подразделений в провинции Анбар заявляя, что не получали никаких официальных запросов на выдвижение своих сил в провинцию. Генеральный секретарь Министерства Джабар Явар заявил для прессы: "Несмотря на то, что силы Пешмарга являются одной системой обороны Ирака, мы не получали никаких официальных запросов на продвижения наших подразделений для поддержания безопасности между иракскими силами и террористической группой".

Также он сообщил: "Мы готовы выполнить любые приказы Главного командования силами Пешмарга и Президента Регионального Курдистана Масуда Барзани, который имеет право перемещать наши войска туда, где возникнет необходимость". Джабар Явар добавил: "Кажется, что путаница случилась у средств массовой информации, из-за того, что военными силами, находящимися в Анбаре сейчас командует Фадель Барварри, который является офицером курдской контртеррористической бригады. Они

принимают участие в продолжающихся военных операциях сейчас". Он отметил: "Существует целый ряд курдов - офицеров и солдат, принадлежащих бригаде XVI армии, которые были в области Хурматло, но из-за давления присоединились к Министерству Пешмарга. Силы Пешмарга не перейдут без особого приказа к любой другой области вне границ региона или спорных районах, которые управляются совместно армией, полицией и силами Пешмарга в соответствии с предыдущими договорами". Местные средства массовой информации в Курдистане объ-

явили о том, что сигнал бедствия был подан силам Пешмарга, когда стало известно, что террористы, принадлежащие к организации «Исламского Государства в Ираке и Леванта (Daash)» осаждают провинцию Анбар.

В районе Каяпынар провинции Амеда возведен памятник жертвам трагедии в Робоски, где 28 декабря 2011 года в результате налета турецкой авиации погибли 34 мирных жителя. Скульптор Суат Якут изобразил курдскую мать с поднятой к небу рукой, символизирующую матерей погибших юношей. Здесь же высечены имена погибших. На церемонии открытия присутствовали Гюльтан Кышанак, сопредседатель Партии мира и демократии, кандидат в

В Амеде открыт памятник жертвам трагедии в Робоски

мэры города Амеда, Фират Анлы, кандидат в мэры Амеда, Раджи Билиджи, президент Ассоциации по правам человека в Амеде, члены региональных и районных отделений ПМД и члены комитета «Матери мира». Участники церемонии подчеркнули, что за два прошедших с момента трагедии года виновные не были привлечены к ответственности: бойня в Робоски умышленно скрывается. В течение всего

этого времени семьи погибших ведут борьбу за справедливость. Выступая перед собравшимися, Сельма Энджу, мать Селама Энджу, погибшего в Робоски, заявила: — Мы, матери Робоски, гордимся нашими детьми. И сегодня мы оплакиваем не только наших сыновей, но и всех юношей и девушек Курдистана, отдавших жизнь за свободу Отчизны.

Мы устали оплакивать наших детей — нам нужен мир.

Халабджа готовится к проведению Международной конференции

Город Халабджа готовится к проведению международной конференции по запрещению химического оружия в начале следующего года.

Мэр Халабджи, Горан Адхам сказал ПСКмедиа, сегодня воскресенье, 29/12/2013, «Город Халабджу готовится принять Международ-

ную конференцию по запрещению химического оружия после того как они обсудили эту тему во время встречи с Федеральным кабинетом в середине этого месяца.

Ранее был сформирован комитет особенно по подготовке проведения этого важного события, в том числе Министерства науки и техно-

логии и Государственного департамента, и мы ждем назначения и механизм проведения конференции сказал Горан Адхам. Адхам сказал "Основная цель проведения данной конференции Организации по запрещению химического оружия, является использование Ирака, как председателя на последней

сессии конференции, которая состоялась в Гааге, Нидерланды посвященная химатаки на Халабджа.

Турция официально вооружает сирийских террористов против Курдов

Сотрудники национальной разведки не позволили полиции, имеющим оперативную информацию о перевозке оружия, осмотреть грузовую машину. 2 января в турецкой провинции Хатай вблизи турецко-сирийской границы полиция задержала автомобиль, едущий под брендом TIR (Международные дорожные перевозки) в сопровождении автомобиля марки «Fiat». Находящиеся в машине сопровождения лица оказались сотрудниками национальной разведки и не позволили сотрудникам полиции, имеющим оперативную информацию о перевозке оружия, осмотреть TIR. Сотрудники полиции поставили в известность прокурора провинции, который приехал на место и санкционировал обыск. Однако губернатор запретил жандармам проведение обыска, а сотрудники полиции, задержавшие TIR, были оперативно уволены. Также были отстранены от должности начальники отделов по борьбе с организованной преступностью и терроризмом. Грузовой автомобиль пересек турецко-сирийскую границу при сопровождении сотрудников разведки и вернулся обратно

без груза. Главная оппозиционная партия Турции – Республиканская народная партия

— уже подняла этот вопрос в парламенте и дала запрос относительно груза, однако новый министр внутренних дел Афкан Ала отказался дать информацию, пояснив только, что «груз носил характер помощи».

Депутат Хатая Хасан Акгел заявил, что правительство открыто, при участии разведки, попирая все юридические нормы, проводит в Сирию вооружение. Некоторые турецкие издания пишут, что оружие поставляется бригадам организации «Аль-Нусра», близкой к «Аль-Каиде» которые воюют против Курдов.

pukmedia.com

Дети сирийских беженцев получили новогодние подарки

31 декабря Высший совет по делам женщин при правительстве Курдистана в сотрудничестве с "Ester Mendalan" организовал распределение праздничных подарков среди детей сирийских беженцев в эрбийском лагере "Shakran".

"Эта работа была проведена в сотрудничестве с Высшим советом по делам женщин и при поддержке нашей организации. Мы раздавали подарки детям по случаю Нового года для того, чтобы сделать их счастливыми и

вызвать улыбку на их лицах", говорит Сиран Салах, глава организации. "Мы хотим, чтобы эти дети и их семьи в Новом году вернулись в свои дома, и наступил конец их страданиям и лагерной жизни", добавила она. В настоящее время в Курдистане проживает около 250 000 беженцев и перемещенных сирийцев. Они расположены в основном в лагерях, созданных для них вблизи городских центров в Эрбиле, Дахуке и Сулеймани.

kurdistan.ru

ДИПЛОМАТ

№ 2 (246) 6 - 12 января 2014 ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Турция объявляет о начале транспортировки нефти Курдистана в свои порты

В четверг правительство Турции объявило, что нефть Иракского Курдистана начала поступать в турецкий порт Джейхан. Производительность поставки - 300 000 баррелей в сутки.

В заявлении министра энергетики Турции, которое

цитирует "Shafaq News", говорит, что мощность "будет постепенно увеличиваться до 400 тыс. баррелей в сутки". Ранее на пресс-конференции в Анкаре турецкий министр заявил, что курдская нефть "не будет экспортироваться на мировые рынки без одобрения иракского центрального правительства в Багдаде".

Правительство Ирака признало потерю города Фаллуджа

Правительство Ирака более не контролирует город Фаллуджа

в провинции Анбар на западе страны. По словам официального представителя иракских сил безопасности, Фаллуджа, население которой превышает 300 тыс человек, полностью находится в руках бое-

виков радикальной суннитской группировки «Исламское государст-

во Ирака и Леванта». Иракские полицейские контролируют лишь несколько районов в пригородах Фаллуджи, пишет Лента.ру со ссылкой на агентство France Presse. Вооруженное восстание про-

тив властей в провинции Анбар началось 30 декабря. Поводом для этого стал разгон суннитского лагеря в центре города Рамади, участники которого протестовали против монополизации власти в Ираке шиитами, занимающими большинство ключевых постов в правительстве страны.

На протяжении всех последующих дней суннитские повстанцы, поддерживаемые «Исламским государством Ирака и Леванта» вели бои в Рамади и близлежащей Фаллудже с отрядами правительственных войск. В результате боев только

в пятницу, 3 января, с обеих сторон погибли в общей сложности более 100 человек.

Фаллуджа и Рамади в провинции Анбар являются частью так называемого «суннитского треугольника». Большинство населения в этих городах составляют сунниты, которые после вывода из Ирака американских войск в конце 2012 года активно протестуют пришедшему к власти в стране шиитскому большинству. В общей сложности в ходе противостояния между шиитами и суннитами в 2013 году погибли более 6 тыс человек.

ПСК выражает поддержку революции Западного Курдистана

Вена - прошла встреча делегации из Партии демократического союза (PYD) во главе с Салехом Муслимом сопредседателем партии в курдском культурном центре в столице Австрии Вене с делегацией Патриотического союза Курдистана (ПСК) во главе члена политбюро и главы отдела внешних связей ПСК, Сади Ахмед Пира, которые подтвердили свою поддержку борьбе курдского народа Западного Курдистана.

В совещании приняли участие Омар Ахмед, Махмед Карим представители ПСК в

Австрии на которой собеседники обсудили текущую ситуацию в

Сирии а также обменялись мнениями по международным и региональным вопросам и позициям по сирийскому кризису и курдскому вопросу. Сади Пира

выразил поддержку ПСК для проекта самоуправления в Рожаве и революции, обе стороны также обсудили о заседании, которое прошло в последнее время в Эрбиле в столице Южного Курдистана между сторонами Западного Курдистана. Стороны подчеркнули на необходимость открыть переходной пропускной пункт Самалка для гуманитарной помощи и медикаментов. В конце встречи, представители ПСК заявили выразили свою поддержку борьбы курдского народа в Рожаве.

Скончался известный курдский скрипач Усейн Юсуф Замани

Прошла похоронная церемония прощания с известным, курдским художником Усейн Юсуф Замани сегодня 4 января 2014 при участии иранских официальных лиц, иранских и курдских художников и любителей в Тегеране

Замани скончался 31 декабря 2013 вечером в Тегеране. Замани родился в Восточном Курдистане в 1933 году. Он был известным скрипачом в Иране и Восточном Курдистане в течение 50 лет. Церемония проща-

ния прошло в 9 часов утра в Тегеране, его тело было доставлено в Тегеран.

ПОСЛЕДНЯЯ страница

ПСК выражает поддержку администрации Киркука

Политбюро Патриотического союза Курдистана, сегодня суббота, 04/01/2014, провело очередное заседание в городе Сулеймания, под руководством первого заместителя

Генерального секретаря Патриотического союза Курдистана, Косрада Расула Али. В ходе заседания обсуждали следующие вопросы: вопрос о формировании восьмого кабинета министров Регионального правительства Курдистана, механизм участие в нём Патриотического союза, подготовка к выборам в парламент Ирака и провинциальные советы регионального Курдистана и вопрос администрации провинции Киркук.

На заседании Политбюро обсудило о целях решения проблемы протестного митинга в городке Саид-Садыке, выразив поддержку Патриотического союза Курдистана для решения проблем и реализации законных требований народа, подчеркнув на необходимость защиты безопасности и мирно делать свои требования, выразив свои соболезнования и сочувствие семье (Брияра) погибшего в ходе митинга. Члены политбюро комплексно обсудили процесс формирования нового кабинета Регионального правительства Курдистана, и провели тщательный диалог по этому процессу, дав необходимые рекомендации для переговорного комитета. Во второй части заседания, обсуждался процесс подготовки к провинциальным выборам и Парламента Ирака, избирательного списка ПСК, определения имен кандидатов от Патриотического союза Курдистана для провинциальных и парламентских выборов. В этой связи Политбюро дала рекомендацию проведения необходимых встреч в каждой провинции и на высоком уровне в течение нескольких дней, чтобы решить вопрос о определении имён кандидатов.

В завершение заседания, обсуждали углублено о администрации города Киркука, политической нежелательной напряженности, выразили поддержку администрации Киркука. Политбюро подчеркнула на необходимости прекращения политических дебатов в СМИ, и поручил товарищам в Киркуке быть спокойным и гибким с проблемой политической ситуации и безопасности с которым провинция Киркук сталкивается.

Члены ПБ указали на необходимости заполнить разрыв, который произошел между Курдскими политическими партиями после распада совместного списка, выразив ожидания от сторон в Киркуке иметь дело с ситуацией в том же духе и остротой что и Патриотический союз Курдистана. **ПСКмедиа**

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNIVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXİR SÜLEYMAN

Tel: +994 50 352-33-18

Azərbaycan şöbəsinin redaktoru:

Ramiz Cəbraylov

Xüsusi müxbir:

Sakit ÇIRAQLI

Региональный корреспондент:

Усуб ТЕЙФУР

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın

mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

www.diplomata-kurdi.com

Ünvan: Bakı şəhəri 40, küçə

S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakü 40, soqaq

S.Mehmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку 40, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində uğılub səhifələnilib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur. e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NFS 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filiali

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500